

BİRLEŞİK Kafkasya

(VEREINIGTES KAUKASIEN)

Kafkasya İstiklâl Komitesinin Organıdır

Her ay üç dilde çıkar:
Türkçe, İngilizce ve Rusça

Yazı Kurulu Başkanı: A. KANTEMİR
İdarehane adresi: München 8, Steinstr. 40

3 ncü yıl

Mart - Nisan 1953

No 3-4 (20-21)

Stalinin ölümü ve Malenkovun direktuvarı

Sovyet imparatorluğunun diktatörlü Stalinin ölüm haberi, yıldırım süratiyle, siyasi ehemmiyeti halz büyük bir hâdise gibi, küreiarzın en hücre köşelerine kadar yayıldı. Miski görülmemiş tethişle esir edilen ve gözleri yılan milyonlarca insan rahat bir nefes aldı. Onların körlenmiş şuurunda, bir anda, daha iyi bir istikbal için, ümit ışığı parladı. Belki bu hâdise, fevkâlâde uzayan esarettan kurtuluşu intaç ettirecek, belki bu, menfur bolşevik rejiminin sona ermesine bir başlangıç teşkil edecektir. Kadim insanların dedigine göre, ölümlerin arkasından ya iyi şeyler söylenir veya hiç bir şey söylenmez. Stalin, yalnız iyi şeyler söylenmesi veya hiç bir şey söylenmemesi icabeden ölümlerden değildir. Stalin basit bir fani değil, beşeriyet tarihinin en karanlık devriyle bağı olan bir puttur.

Stalin henüz hayatta iken, hemen hemen 30 yıl müddetle, ismine izafeten stalinizm denilen bir sistemi yerleştirmek istiyordu. Ferdin ve milletlerin tam esareti demek olan bu sistem uzun yıllar halkın hafızasından silinmeyecektir.

Gürcüstanın hücre bir yerinde kunduracılık zanaatiyle meşgul fakir Kafkas köylüsünün oğlu Josef Cugaşvili-Stalin, hayret ve ürperme uyandıran emsalsiz bir mevkiye yükseldi. Stalin, ihtilâl ve savaş esnasında mahvolan milyonlarca insanların ceset yığınları üzerinden geçerek, 800 milyon insanın mukadderatını içine alan muazzam bir imparatorluğun mutlak diktatörü oldu. Hiç bir fatih, hiç bir ihtilâlcî Stalinin sahip olduğu kudrete erişmiş değildir. Cromwel ile Napoleon Staline nispetle, çok mahdut bir faaliyet sahasına malik bulunuyorlardı.

Stalin bütün dinî, siyasi ve iktisadi hâkimiyetin tamamını elinde toplayarak, dinî, mülkiyeti ve hür emeği ortadan kaldırdı. Stalin, Sovyetler Birliği işçi ve köylüsünün ve bilhassa istilâ edilen Milli Cumhuriyetler ahalisinin silâhlı mukavemetlerine rağmen, sözde "parlak stalin anayasası" esasları dahilinde kurulan, kolektivizmi — kolhoz ve sovhozları — yani, kadim İsparta, Peru veya Eflâtunun ideal cumhuriyetinin anayasası gibi çağdaş insana yabancı olan, kışla nizamını hayata tatbik etti.

Ortaya şöyle bir sual çıkıyor, nasıl oluyor da cahil müstakbel bir papas ve doğru dürüst söz söylemesini dahi bilmeyen profesyonel bir ihtilâlcî, ideolojisi aynı zamanda şahsiyetin tarihteki rolünü inkâr eden ihtilâlin sayesinde hâkimiyetin erişilmez zirvesine yükselmek imkânını buldu? Muhakkak ki, bunda, Sta-

linin demir gibi iradesiyle birleşmiş dershlik, gaddarlık, saltanat hırsı, ahlak-sızlık ve soğukkanlılık gibi şahsî müthiş sıfatlarının da büyük rolü olmuştur. Fakat, bu müthiş adam kendi inkişafı için, Rusyada müsait bir zemin bulmasaydı, gölgede kalacağına şüphe yoktur.

Kafkasyada Stalin hiç bir muvafakiyet kazanamadı. Azgın hareketinden dolayı papas mektebinden kovulan Stalin, kendisini daha sonra Rus nihilizm-mark-sizm mektebinde yetiştirdi. Stalin 17 yaşında iken Rus sosyal-demokrat partisi Maveray-ı Kafkasya şubesi ihtilalcileri arasına katılıyor ve isyankâr bir hâleli ruhiye içinde Tiflis, Batum ve Bakûnün işçi mahallelerinde sinsi sinsi dolaşarak, o zaman bile, gizli parti toplantıları ve mitinglerde Karl Marks'ı kendisine uygun bir tarzda tahrif etmeğe başlamıştı. Stalinin, Rusyada kazandığı muvaffakiyeti, başka hiç bir memlekette kazanmasına imkân yoktu. Tesadüf onu, mazlûm halkın mistisizm ve mesyanizm inançlarına meyli ile ve Allah tarafından gönderildiği için her idareye müsamahakârlığıyla şöhret bulan Rusyaya, bu her türlü imkânlar memleketine attı.

Rus sosyal-demokrat partisinin Finlândiya ve Londradaki kongreleri sırasında Stalin Lenin ile tanışıyor, onu dinleyerek gözleri açılıyor ve o zamandan beri, Rus komünizm-bolşevizm banisi büyük mualliminden, o ölüncüye kadar ayrılmıyor.

Subat ihtilâli, bilindiği gibi, Rusyada demokratik imtihanı kazanamadı. Koyu sağcılardan ferdîyetçi-anarşistlere kadar muhtelif partilere mensup insanlar Petrograd, Moskova ve ucsuz bucaksız Rusya imparatorluğunun diğer merkezlerinde hudutsuz demokratik hürriyetlerden istifade ederek ve henüz bitmemiş birinci dünya savaşının top gürlemeleri arasında hükûmet şekli hakkında hararetili müzakereler yaparak gece gündüz mitingler tertip ediyorlardı. Hakikatte ise bu, bir taraftan Kerenski, diğer taraftan Lenin olmak üzere, demokratizm ile bolşevizm arasında yapılan sözlü düellodan başka bir şey değildi. Bu düelloyu, halk kitleleri içine "Kahr olsun savaş!", "Toprak köylünün fabrikalar işçindir!", "Yağma edileni yağma et!" gibi cazip ve tahripkâr parolalar atan Lenin kazandı.

Muvakkat hükûmet, bu bozguncu propagandaya karşı hiç bir hakikî kuvvetle mukabele edemedi ve neticede Bütün Rusya Müessesan Meclisi, Jeleznıyak isminde basit bir tek asker tarafından dağıtıldı. Muvakkat hükûmetin yerine, işçi, asker, bahriye ve köylü mebusları şuraları tarafından desteklenen Leninin Halk Komiserler Heyeti geçti.

İktidara gelen Lenin, "ihtilâli genişletmeğe ve derinleştirmeğe" devam etti. Vatandaş savaşı başladı ve bu savaşta bir birine karışan Rusya demokrasi parolalarıyla irtica ve eskiyi ihya temayülleri Leninin nihai zaferini kolaylaştırmış oldu.

Vatandaş savaşı seyri esnasında, memleketlerinde demokratik nizam kuran ve bir müddet sonra bolşevikler tarafından istilâ edilen Kafkasya, Ukrayna, Belorusya, Türkistan, Baltık, Don ve saire millî devletler teşekkül etti. Fakat asıl Rusyada, Rus halkının o kadar arzuladığı nizam ve sükûnet bir türlü kurulamıyordu.

Bir ara, Leninin tatbik ettiği Yeni İktisadi Siyaset (NEP) in, vaziyeti kurtaracağı kanaatını uyandırdı. Fakat çok geçmeden Lenin öldü, onu müteakip iki yıl sonra NEP de tasfiye edildi. Yorucu kargaşalığın devamı sırasında harekete geçen Stalin, durmadan yükseliyordu ve artık, aralarında iç mücadele başlayan

eski bolşevikler safına girmiş bulunuyordu. Ustalıkla hareket eden Stalin, bütün rakiplerini birer birer, merhametsiz bir şekilde, ortadan kaldırdı. Stalinin şei olarak sahneye çıkmasıyla, aksi-inkılâpçılık, yani Rus şeraiti içinde orijinal bir bonapartizm — stalinizm başladı.

Filhakika, bu darbeyi hükümet, 18 brümér Fransız ihtilâli zamanındaki gibi sür'atli ve şiddetli bir sıçrayışla vukua gelmedi. İler ihtilâl, hedefleri ne olursa olsun, onu yapan milletin karakterini aksettirmektedir. Stalinin hükümet darbesi, ikbal yolu üzerinde onun tasavvurlarına engel olabilecek her şeyi ortadan kaldıran dessor ve hesaplı bir adam tarafından senelerce ve adım adım hazırlanıyordu. Stalin, Parti Genel Sekreteri sıfatıyla, yavaş yavaş bütün parti cihazını ele geçirdi ve GPU'nun yardımıyla, marksizm-leninizm (oku: stalinizm) düşmanlarını kanun dışı ilân eden hakiki bir enkizisyon kurdu.

En evvel, Leninin ve bizzat Stalinin eski arkadaşları ve ihtilâlin ileri gelen nazariyecileri Buharin, Zinovycv, Troçki ve diğerleri "halk düşmanları" sıfatıyla imha edildiler. Aynı zamanda ilim adamları, muharrirler, generaller, subaylar ve ahalinin muayyen tabakaları merhametsizce yok ediliyorlardı.

Bazı saf Avrupalıların, kapitalizm esaretinden kurtulma mücadelesi telâkki ettikleri stalinizm işte böyle kuruluyordu. Hakikatte ise bu, Stalinin o zaman iddia ettiği gibi, ne kapitalizmin ilgası, ne "insanın insan tarafından her türlü istismarının kaldırılması" olmayup, emekçilerin yeni ve daha kötü istismar şekli idi. Kapitalizmin yeniden teşkili ve tanzimi bahanesiyle, kapitalistler tasfiyeye uğradılar; fabrikalar, imalâthaneler ve umumiyette bütün sanayi müesseseleri de devletin malı ilân edildi. Büyük mülkdarlar şöyle dursun, fakat aynı zamanda, küçük mülk sahibi köylüler de kolhoz mülkiyetine geçen topraklarını kaybettiler ve köylüler topyekûn kolhoz kölelerine çevrildiler. Kısaca, kan ve ateş pahasına, endüstri müesseseleriyle, kolkozları ile, beş yıllık plânlarıyla ve stahovcılıkla gaddar bir devlet kapitalizmi kuruldu.

Sovyet devleti, "Leninin-Stalinin partisi tarafından idare edilen ve içinde insanın küçük bir çark, somun veya vidadan başka bir şey olmadığı korkunç bir makine halini aldı. Stalin nezariyecilerinin, Sovyet devletini işçi ve köylülerin icra organıymış gibi göstererek, bu sistemi haklı çıkarmak yolundaki bütün teşebbüsleri kızıl yalan ve uydurmadan ibarettir.

"Komünizmin büyük mimarı" Stalin, bir polis devleti — ehram inşa etti, kendisi de bir hükümdar, "milletlerin babası", bütün devirlerin ve milletlerin en dâhi kumandanı ve "ilim babası" sıfatıyla bu ehramın zirvesine yerleşti. Stalinin devletinde tatbik edilen mecburi iş metodları, firavunlar devrinin köleliğine âvdet demektir.

MALENKOV'UN DİREKTUVARI

Stalinin ölümünün hemen ertesi günü, Kremlinin sağır duvarları içinde, büyük müstebdin mirası, varisleri arasında taksim edildi. Bu muamelenin teferruatını kimse bilmiyor, çünkü, talihin acı cilvesiyle, "en hür memlekette" işçi ve köylü hükümetinin teşkilinde, halkın hiç bir suretle iştirak ettiği yoktur. Şüphesiz ki, başında Malenkov'ın bulunduğu yeni hükümet, esas itibarla, saray darbesine benzeyen, oldukça karışık bir iç mücadele havası içinde doğmuştur.

Sovyet gazetelerinin neşrettiği resmi tebliğlerden anlaşıldığına göre, Sovyetler Birliği anayasası bir sıra maddelerinin lâğvını takip eden hükümetin zapt ve taksimi, memleket idaresinin "aksamadan" yürümesinin temini ve her hangi bir "karışıklık ve paniğin" önlenmesi gibi en mühim meselelerle esaslandırılmış bulunmaktadır. Basit dilde bu demektir ki, kendi mevcudiyetlerini tehlikede görerek korkuya kapılan Sovyet Olymp'ının üst tabakası kansız bir darbeyi hükümet yaptı ve bunun neticesinde, aletacele, 59 bakanlık yerine, 29 bakanlıktan müteşekkil daha merkezleştirilmiş yeni bir hükümet kuruldu. Hâkimiyet illen, Stalinin tahtına tevarüs eden 6 mühim şefin elinde temerkülz etti. Bu şefler şu sırayı takip ediyorlar: 1) Malenkov — Sovyetler birliği başbakanı, 2) Beriya — İçişleri bakanı, 3) Molotov — Dışişleri bakanı, 4) Bulganin — Müdafaa bakanı, 5) Kaganoviç — bakanlıksız bakan, 6) Mikoyan — İç ve dış ticaret bakanı. Sadece "başbakan muavini" olan Mikoyandan başka, bunların her biri "başbakanın birinci muavini" unvanını halzdir.

Devlet başkanlığına (Sovyetler Birliği Yüksek Şura Başkanlığı) Şvernîk'in yerine, Sovyet halkının "gözdesi" sayılan, çok gösterişli mareşal Vorosilov "intihap" edildi.

Bütün bu kararlar ve Sovyetler Birliği anayasasının 70, 77, 78 nci maddelerinde yapılan bir sıra "değişiklikler", 15 martta Kremlinde toplanan Yüksek Şuranın 4 ncü içtima devresine arzolundu. Yüksek Şura bütün bu karar ve değişiklikleri "müstesna bir oybirliğiyle" tasdik etti. Şu kadar var ki, daha evvel Malenkov'a verilen Parti Genel Sekreteri vazifesi kayınpederi Hruşçev'in uhdesine geçti.

Böylelikle 1339 kişi, kör ve zilletli bir sadakatla, hiç bir müzakere yapmadan, anayasa üzerinde yapılan zorbalığı kabul ederek, âzalarının, ailevi bir şekilde kendi kendilerini seçtikleri veya daha basit bir dille, gasbettikleri hâkimiyeti kendi aralarında paylaştıkları, yeni hükümet heyetini tasdik etti. Hâkimiyet sıkleti merkezi şeklen partiden hükümete geçen ve tek bir kurşun atılmadan, katliâm yapılmadan, kansız bir ihtilâl ismi verebileceğimiz bir darbeyi hüküme. yapıldı.

Filiyatta ise hiç bir şey değişmedi, çünkü Malenkov direktuvarının bütün âzaları, aynı zamanda, Parti prezidyumunun da âzalarıdır. Parti genel sekreteri rolünde de, Sovyet gerçekliğinin mütehassısı G. Tokayev'e göre, partinin ana hatına sadakatla bağlı olan Hruşçev kaldı.

Kansız ihtilâl, esas itibarile, dayanıklılığına ve uzun ömürlülüğüne güç inanılır bir uyuşmadan ibarettir. Çünkü üstünlük için rekabet eden direktuvar âzalarının arasında anlaşmazlık çıkacağı muhakkaktır. Vukubulan değişikliğin en mühim noktasını, şimdilik, Kızılordu mümessillerinin — popüler mareşal Jukov ile mareşal Vasilevski'nin Müdafaa bakanı muavinleri sıfatıyla hükümet idaresine celbedilmeleri keyfiyeti teşkil etmektedir.

Wermacht'dan korkan ve partisizle silâhlı SS kuvvetlerine istinat eden Hitler diktatörlüğüne kıyasen, Stalin, orduyu devlet idaresinden uzak tutuyordu ve onun tahtı yalnız partiye ve MVD ile MGB nin silâhlı polis kuvvetlerine dayanıyordu. Herkesce malûm olduğu vechile SS ile Wermacht'ın arasında olduğu gibi, Kızılordu ile MVD polis kuvvetleri arasında eskidenberi daimi ve gizli bir husumet mevcuttur. Yeri gelmişken şunu hatırlatalım ki, Stalin, kendisinin değil, Troçkinin kurduğu Kızılordudan korkardı. 1937 yılında, ikinci dünya savaşı ari-

fesinde, mareşal Tuhaçevski ile onbinlerce subayın imha edilmesi bu korkuyla izah edilebilir. Uzun zaman uzakta, meçhul bir yerde bulunan mareşal Jukov'un gözden düşmesinin ve nihayet son iki yıl içinde Sovyet genelkurmay generalleri arasındaki yüksek ölüm nisbetini, yine aynı korkuyla izah etmek mümkündür. Yalnız 1952 yılı içinde, yaşları 55 den aşağı olan 35 general, henüz genç yaşlarında iken "ölmüştür".

Generallerin bu esrarengiz ölümlerinin suçluları, malûm olduğu vechile, ekseriyeti yahudi olan Kremlin doktorları ilân edildi. Sovyet adliyesinin misli görülmemiş barbarlığını ispat eden bu keyfiyet, az daha doktorların hayatına mal olacaktı.

Dış dünya, bilhassa Eisenhower ile Çörçil, haricte hiç tanınmayan Malenkov'tan ise, belki de, mareşal Jukov ve mareşal Vasilevski'yi daha müsait karşılardı. Keza, savaş esnasında dış dünya ile temas edebilen Jukov ile ordunun, iç politikada, müthiş Sovyet diktatörlük rejiminin hafifletilmesine yarayan bazı ıslâhatın yapılmasına yardım edebileceklerini tahmin etmek yerinde olurdu. Fakat, ordu mümessillerinin böyle bir temayülü, bizzat Stalin tarafından esasları konan parti "genel hattı" ile tenakuz halinde bulunduğundan, iç ihtilâf ateşinin, ordu ve parti münasebetlerinin derinliklerinde, bir yerde, için için yandığı akla gelebilir. Her ne olursa olsun, şimdilik, hükûmet, parti ve ordu, Malenkov direkluvarına idare dîzginini ele geçirmeğe imkân veren bir uyuşma ile birbirlerine bağlanmışlardır.

Hentüz zavıf olan ve tamamilen istikrar bulmayan Malenkov hükûmetinin program ve istikameti, gerek içeride, gerek dışarıda, tebarüz ettirilmek istenilen sulhperver bir karakter taşımaktadır. Stalinin cenaze merasimi sırasında, 9 martta Moskovada yapılan matem mitinginde Malenkov, Beriya ve Molotov Sovyetler Birliği dış siyasetinin sulhperverliğini bilhassa tebarüz ettirmişlerdir. Malenkov'un dediği gibi, bu politika, Lenin-Stalinin "iki ayrı sistemin — kapitalist ve sosyalist sistemlerinin — uzun müddet bir arada sulh içinde yaşamağa" imkân olduğu tezinden neş'et etmektedir. Molotov da, Sovyet devletinin "hiç bir mütecaviz maksat gülmümediğini" söylemiştir.

Bu hususta, "hikâye güzeldir fakat inanılması güçtür" demek için, fazla septik olmaya lüzum yoktur. Su da calibi dikkattir ki, Sovyetler Birliği milletler meselesine temas eden Malenkov ile Molotov, aynı ifade kullanarak, "çok milletli devletin" sağlamlığından bahsederlerken, Beriya, Sovyetler Birliği çok milletli devlet sistemini "Sovyet milli cumhuriyetleri birliği" şeklinde tarif etmiştir. Beriya'nın vaktiyle, Kafkasya istiklâlinin hakkından nasıl geldiği acı tecrübelerle sabit olduğu için, biz onun milli politikasının kıymetini çok iyi biliyoruz. Fakat bu vaziyette, sunu kaydetmek lâzımdır ki, Beriya, arkadaşlarına nazaran, milletler meselesi hakkında daha vazih bir ifade kullanmaktadır. Çünkü, çok milletli devlet mefhumu mühimdir ve akalliyetlerin zulüm gördüğü Habsburg imparatorluğu için karakteristiktir.

Stalinin cenaze merasiminden bir hafta sonra, Malenkov, Yüksek Sura'nın 4 nci iclîma devresinin toplantısında, Amerika Birleşik Devletleri dahil, bütün devletler arasında, bütün ihtilâfî meselelerin "sulh yoluyla" halletmek imkânı olduğuna dair, sulhperver bir beyanat daha verdi. Malenkov şöyle demişti: "Sulhün muhafazasında menfaatleri olan devletler, gerek bugün ve gerek istikbalde, Sovyetler Birliğinin sağlam sulh politikasından emin olabilirler".

Bütün bu umumî beyanatlardan sonra, yeni Sovyet hükûmeti tarafından, iç ve dış politikanın pratik meselelerine dair, dış âlemde büyük bir tesir bırakan bir seri hareketler yapıldı. Memleket içinde, adli suçlardan dolayı hapishanede yatanlara affı umumî ilân edildi; ilk ihtiyaç maddelerinde tanzilât yapıldığı bildirildi.

Milletlerarası gerginliği hafifletmek hedefini güden Sovyet hükûmetinin dış politikaya ait beyanatlari, daha ehemmiyetli ve tesirli'dir: Korede esir, yaralı ve hastaların mübadelesi hakkında yeniden müzakerelere başlanılması teklifi yapılmıştır; Birleşmiş Milletler Kurulunda, Sovyet temsilcileri, istifa eden Trygve Lie yerine Genel Sekreterlik vazifesine namzet gösterilen İsveçlinin tayin edilmesine rıza göstermişlerdir; Almanya hakkında müzakerelerin yenilmesine dair teklifler yapılmıştır ve ilh ...

Sovyetler Birliğinin bütün sulhperver tekliflerini birer birer zikkretmeğe dergimizin sahipleri müsait değildir. Fakat İngilterenin ana kraliçesi Mary'nin ölümü münasebetiyle kızıl bayrağı yarıya indirmek ve kraliçe II ncı Elisabeth'in taç giyme merasimine iştirake karar vermek suretiyle Sovyetlerin gösterdikleri fevkalâde lütfün kaydetmeden geçemeyeceğiz.

Malenkov'ın sulhperver beyanatlari sansasyonel bir tesir yarattı ve dış memleketlerde muhtelif akisler uyandırdı. Londra, Paris ve Washington'ın bazı çevreleri, Sovyet politikasında köksal bir değişiklik görmek istidadını gösteriyorlar. Diğer bazıları da, aksine olarak, bütün bunları kaydı ihtiyatla kabul etmekle beraber, Sovyet teklif ve vaatlerini, bir defa daha, iliyatta denemek fırsatını kaçırmak istemiyorlar. Başkan Eisenhower ile Çörçil, Malenkov'la görüşmek için yarı yolu katetmeğe hazır olduklarını bile bildirmişlerdir.

Fakat, Sovyet sulhperver beyanatlari, Sovyet politikasında köksal bir değişiklik olarak kabul etmek ve Stalin varislerinin birdenbire kendi ihtilâci hedeflerinden — onların nazariyelerine göre ölüme mahkûm olan kapitalist dünyasının imhasından ve komünizmin bütün dünyaya yayılmasından, ilelebet vazgeçtiklerine inanmak affedilmez bir hata olur. Malenkov'ın, iki sistemin "bir arada yaşamağa imkân olduğuna" dair beyanati yeni değildir. Bunlar esas itibarile, Stalinin müteaddit defalar söylediklerinin tekrarıdır ve bugün her zamandan daha fazla Kremlin diktatörlerinin ihtiyacı olan, yalnız muvakkaten sulh halinde "bir arada yaşamayı" tazammun etmektedir. Hiç şüphe yok ki, Kremlin diktatörleri, hâkimiyetlerini kuvvetlendirdikten ve "nefes aldıktan" sonra, müsait ilk fırsatta, hür dünyayı ezmek ve ilelebet yok etmek için, hücumu geçeceklerdir.

Yeni Sovyet teklifleri politika olmayup, hür dünyanın müdafaasını zayıflatmak, sulhun muhafazası için nöbet bekleyen Atlantik Birliği devletleri arasına nifak sokmak ve Avrupanın birleşmesine mani olmak hedefini güden bir taktikten ibarettir.

Eğer Sovyet hükûmeti gerçekten devamlı sulh arzu ediyor ve arıyorsa, o zaman o, bunun için daha reel deliller göstererek hüsnü niyetini ispat etmelidir. Sovyet hükûmeti dünyayı iki ordugâh haline sokan demirperdeyi kaldırmalıdır; o, emek hürriyeti gibi, vatandaş ve insanın en iptidai hürriyetlerini tanımalı ve Sovyetler Birliğiyle peyk memleketlerde misli görülmemiş rejim altında inleyen esir halklara tam hürriyet vermelidir.

Bütün dünyada sulhun takviyesi işine iştirak etmek için, söz değil gerçek deliller lâzımdır.

Azerbaycanın kara günü

Yazan: M. E. Resulzade

Bugün tarihimizin en kara bir günüdür. Hür ve müstakil vatanımız bugün Kızıl Ordu tarafından istilâ edildi. 27 Nisan Azerbaycan halkının matem günüdür.

Nisanın 28'inde Sovyet hükümet adamlarıyla Komünist propagandacıları bayram edeceklerdir, inkılabtan ve istiklâlden bahsedeceklerdir, fakat baştan sonuna kadar yalan söyleyeceklerdir. 28 nisanı Azerbaycanda ne "tehlâ kendi inkılâbı" olmuş, ne de müstakil bir Azerbaycan kurulmuştur. Aynı 27 sinde Bakü'ye giren Kızıl Ordu, Rusyadan, yanında getirdiği "İnkılâb Komitesi" adından kendi kendini yardımı çağırması ve buna inkılâp rengi vermiştir.

Nisan inkılâbı denilen hâdisenin Azerbaycan halkı ile hiç bir alakası yoktur. Bugün kurulduğundan bahsolunan halk rejimi halka musallat olan bir rejimdir. Sovyet hâkimiyeti Azerbaycanda Kızıl Ordunun zorıyla yerleştirilmiştir.

Yüz yıl süren Çar istibdadından sonra Azerbaycan halkı, 28 Mayıs 1918'de, istiklâline kavuştu. Bu istiklâl büyük Avrupa devletleri ile Birleşik Amerika devletleri tarafından da tanındı. Azerbaycan halkının hürriyet ve istiklâl hakkını, sözde, Moskova komünistleri de kabul etmişlerdi. Lenin ve Stalin imzasıyla çıkan kanunlar ve müslüman dünyasına hitaben neşrolunan Sovyet beyannamelerinde bu fikir dercedilmişti. Bu beyannamelerin mürekkebi daha kurumadan, Kızıl Ordu yalancı şiarlarla Azerbaycana girdi. Müslüman dünyasının ilk cumhuriyeti Kızıl Çarlığın pençesine düştü.

Bütün imkânlarıyla bu istilâyâ mukabele eden Azerbaycanın her tarafında mukavemetler, kanlı protestolar ve devamlı isyanlar oldu. İstilâ ordusu bütün

bu hareketleri bastırmak için çok büyük telefat verdi. Aylar ve hatta, bir bakımdan, yıllarla devam eden bu hâdiselerin bütün safhalarını burada tasvir etmek niyetinde değilim; hangi Azerbaycan ailesi vardır ki, onun Sovyet vahşetinden bir hissesi olmasın?!

Kızıl işgalciler ilk sıradan millî hükümet devrinden kalan milletçileri takibe başladılar; vatan aşkıyla vuruşan hakiki istiklâlcileri kurşuna dizdiler. Sonra sıra millî sapıntıcılara geldi. Komünist sözü ile Sovyet işinin birbirini tutmadığını gören gençlerin protestoları kanlı tedbirlerle karşılandı. Hanbudakovçıların maceralarını herkes bilir. Nihayet sıra "Aprel İnkılâbı"nın yerli kahramanlarına geldi. Azerbaycanın sovyetleştirilmesinde rolleri olan Neriman Nerimanovlara, Hamid Sultanovlara, Sultan Mecit Efendizadelere, Ali Haydar Karayevlere, Rühulla Ahundovlara milliyetçi, panturanist, panislamist ve müsavatchlık damgası vuruldu.

Böyle ki, 28 Nisan hâdisesinin Azerbaycanda yerli bir tek kahramanı kalmamıştır. Sovyet Azerbaycanının yegâne kahramanı — Sovyetler Birliğindeki bütün varlıkların tek haliki Stalindir. Sovyet Azerbaycan Cumhuriyeti mevcudiyetini, ancak Stalin "baba" ile Kızıl Orduya medyundur. Memlekette 33 yıldan beri tekrarlanan yalanlar arasında bu da şüphesiz duyulacaktır. Stalinin munyalanmış cesedi karşısında bugün Azerbaycanda stalinizme sadakat isteyeceklerdir. Çünkü stalinizm milletleri çarlık rejiminden halâs etmiş imiş. Halbuki Firavunlara, Neronlara rahmet okuturan tarihin en büyük müstebidi bu acıbe adamın, Korkunc İvanların hasret çekecekleri bir hunharlık ve yalancılık rejimi olarak bıraktığı stalinizm çarizm-

den çok daha beter bir rejimdir.

Siyasi her türlü hürriyetleri reddeden bu rejimin iktisadi hayatta yarattığı devlet kapitalizmi ile kolhoz sistemi eski kölelik sisteminin asrileştirilmiş şeklinden başka bir şey değildir.

Bu sistem yalnız siyaset ve iktisadda değil, kültür sahasında da tatbik olunuyor. Türklük, Müslümanlık ve insanlık an'anelerine bağlı olan Azerbaycan kültürü milli koklerinden koparılıyor, din ve medeniyete zıd olan komünist esaslarına indiriliyor. Milli kıymet ve esaslara sadık kalan bütün sairlerimiz, ediplerimiz rejimin gazabına uğradılar ve uğruyorlar.

Sözde "şekilce milli, muhtevaca sosyalist" olacak Sovyet kültürünün işde ne şekil aldığı malumdur. Milli harflerimiz Rus harflerine tebdil edildi. Şekilce ruslaştırılan kültür, muhtevacu da ruslaştırıldı. Eskiden Çarlığa karşı mücadele etmek bir terakki eseri sayılıyordu. Şimdi ise Çarlık idaresine geçmek, Rus olmayan milletler için, bir terakki eseri hesap olunuyor. Stalinizmin milletlere telkin ettiği en büyük fikir bu fikirdir. Büyük Rus milletine sadakat fikri. Yalnız şimdi değil, tarih için de bu sadakata sadık kalmak lazımdır. Kafkasyanın Çar istilasına karşı yürüttüğü mücadele geçmişte şanlı bir hürriyet savaşı gibi görülüyordu; şimdi ise Kafkasyanın milli kahramanı Şeyh Şmil ile Cevat Hanların isimleri hakaretle çekiliyor. Çünkü, onlar Kafkasyanın Rusyaya kosalınması için harp etmişlerdir. Bu ise bir irtica imiş. Azerbaycan halkının vatanperestlik, hürriyet ve namus uğrunda österilen yüce kahramanlık fikirlerini idealleştiren Dede Korkud hikâveleri de şimdi Sovyet aleyhdarı irticaî eserler imiş.

Marksiizm ile Leninizmden sonra Stalinizmde en mükemmel şeklini alan Komünist rejiminde insan hürriyeti ile milli

istiklâl mefhumları kat'iyen aranılmaz. Bu rejimde insanlar da, milletler de cansız istipdat makinesinin küçük vidaları ve çarkları haline gelmişlerdir. Hayatın her sahasında kat'î selâhiyet sahibi olup, her şeyi bilen ve hiç bir zaman hata etmeyen öndere mullâk surette ilaat etmek Sovyet tebaası insanlar gibi, milletlerin de yegâne hakları ve vazifeleridir.

Bütün tebliğat ve nesriyat vasıtalarını inhisarında tutan Sovyet propaganda makinesinin çalışması neticesinde, Allahlaştırılmış Stalin artık yaşamıyor. Komünistlerin, yenilmezliğini ispat ettikleri stalinizm dahi manen ölmüştür. Sovyet liderleri ile, Komünist büyüklerini öldürmek suçu ile hapsedilmiş olan doktorların masumlukları ilân edilmiştir. İlk defa olarak Sovyet hükûmeti kendi hatasını itiraf etmiştir. Sovyet önderliğinde de hata işlenebileceği ifsa edilmiştir. Manen ölmüş olan stalinizmin maddeten öleceği gün de uzak değildir. Bütün totaliter sistemlerin akıbetinden o da kendini kurtaramayacaktır.

Dünyanın geleceği insan hak ve hürriyetini inkâr eden totaliter rejimlerde değil, bayraklarında insanlara hürriyet, milletlere istiklâl şiarını yazan demokrasilerdedir.

Dünya tarihi yalanla doğru, kuvvetle hak savaşının tarihidir. Dünya ölçüsünde giden bu mücadelede, 27 Nisan misalinde olduğu gibi, bazen valan doğruya, kuvvet hakka üstün gelebilir. Fakat mücadele daha bitmemiş, hak ile batıl kuvvetleri dünya ölçüsünde kat'î bir savaşa hazırlanmaktadır. Son galebe doğrunun, hakkın ve demokrasininindir.

27 Nisan istilâ kuvvetine 28 Mayıs istiklâl hakkı ile çıkan Azerbaycan demokrasisi hak ve hürriyet zaferi güneşinin tekrar valan ufuklarında parlayacağına kat'iyen şüphe etmez!

Kahrolsun istilâ, Yaşasın istiklâl!

Hariçte Kafkasya birliği hareketi tarihi

Yazan: D. Vaçnadze

1

(1921—1952 yılları arasında neşredilen vesaik ve materyallara müstenittir)

1918 yılı başlangıcında Maveray-i Kafkasya Cumhuriyetlerinin — Azerbaycan, Ermenistan, Gürcüstan ve Şimali-Kafkasya Cumhuriyetlerinin — Maveray-i Kafkasya Seym'inde (meclisinde) birleşme ve kuvvetlenme teşebbüsleri, dış vaziyetlerin tazyiki altında akamete uğradı. Maveray-i Kafkasya memleketterinin birliği plânı suya düştü.

Bu devirde Şimali-Kafkasya Cumhuriyetinin arazisi dalga halinde gelen beyaz ve kızıl rus ordularıyla dolmağa başlıyordu. 1920 yılı başlangıcında Şimali-Kafkasya Cumhuriyeti, iç savaşlarda general Denikin'in beyaz ordusunu mağlûp eden Bolşevik Moskova orduları tarafından istilâ edildi. Kızılar, Kafkasya sıra dağlarının kuzey yamaçlarını ele geçirerek, Maveray-i Kafkasyaya giden geçit yollarını zorlamağa başladılar.

Henüz kâfi derecede Şimali-Kafkasya faktörünü nazarı itibara almayan ve üstelik, müşterek müdafaa kurmak için, aralarında anlaşmaya varamayan Maveray-i Kafkasyanın genç milli cumhuriyetleri, Mveray-iKafkasyaya kolaylıkla geçen bolşevik orduları tarafından bir-biri arkasından istilâya uğruyorlar.

İngilterenin, Maveray-i Kafkasya devletleri delagasyonlarının San Remo'da bir anlaşmaya varmaları hususunda gösterdiği bütün gayretler netice vermiyor; büyük devletlerin, Maveray-i Kafkasya Cumhuriyetlerinin hükûmranlığını filen ve Gürcüstanın hatta hukuken tanımaları keyfiyeti yalnız kâğıt üzerinde kalıyor. Kafkasya tamamen kızıl ordunun istilâsına uğruyor ve 32 yıllık hâkimiyetten sonra, Rus-Bolşevik imparatorluğu-

nun mühim askeri üssü haline getiriliyor.

Kafkasya milli cumhuriyetlerinin sukutu, idare başında bulunan milli-siyasi seçkin zümresinin şahsında, ilk Kafkasya emigrasyonunun dalgalarını, 1921 yılında Avrupaya getirdi. O zamandanberi hariçte, Kafkasya devletlerinin mesul çevreleriyle siyasi adamları, açıkça, Kafkasya milletlerinin kurtuluşu ve müstakbel hür Kafkasyada müşterek siyasi esaslar kurmak uğrunda mütadelede Kafkasya siyasi kuvvetlerinin sıkı surette yaklaşma ve birleşme yolunu ihtiyar ediyorlar.

Maksadımız, hariçte Kafkasya teşekküllerinin bu birleştirme hareketi uğrunda gösterdikleri gayret ve faaliyeti bir seri vesika ve materyallere istinaden tebarüz ettirmektir.

Hariçte ilk siyasi akt, son müstakil Kafkasya cumhuriyetlerinden Gürcüstanın sukut etmesiyle (Mart 1921), dört Kafkasya devletinin resmî delegelerinin 10 Haziran 1921 de, Pariste büyük devletlere verdikleri müşterek deklârasyonla başlar. Bu deklârasyonda şöyle deniliyordu:

"Biz aşağıda imza eden Ayerbaycan, Ermenistan, Gürcüstan ve Şimali-Kafkasya Cumhuriyetleri mümessilleri, Kafkasya milletlerinin istiklalleriyle demokratik rejim ve ekonomik refahlarını müdafaa etmek ve kuvvetlendirmek arzusuyla ve bu cumhuriyetlerin arasındaki bütün ihtilâflı meseleleri bertaraf ederek sağlam temel üzerinde sıkı tesanüt kurmak endişesiyle aşağıdaki beyanatta bulunuyoruz:

Madde 1

Adıgeçen mümessiller, Karadenizle Akdenizi, Merkezi ve On Asyaya bağlayan büyük milletlerarası yolun, coğrafi vaziyeti dolayısıyla, Avrupa ile Asyayı ayıran Kafkasya berzahından geçtiğini oy birliğiyle kabul etmekte ve bu yolun serbestisinin bütün milletlerin istifadesi için sağlanmasının, Kafkasya cumhuriyetlerinin tam istiklalleri ve aralarında aktedilecek bir birlik ile ancak mümkün olabileceği kanaatinde dirler...

Bu deklârasyonu, Kafkasya Cumhuriyetleri delegasyonlarının reisleri: Ali Merdan Topçubaşı (Azerbaycan); A. Agoronyan (Ermenistan); A. Çenkeli (Gürcüstan); A. M. Çermoy (Şimali Kafkasya) imzalıyorlar.

(Declaration des representants des Republiques d'Armenie, d'Azerbaïdjan, du Caucase du Nord et de Georgie. Paris, 10 Juin 1921).

3 yıl sonra, 23 Eylül 1924, de, Gürcüstandaki isyan münasebetiyle, 4 Kafkasya Cumhuriyeti milli hükümetlerinin mümessilleri Batı dünyası karşısına tekrar müşterek bir deklârasyonla çıkarak, birleştirici Kafkasya programında pozisyonlarına daha fazla vuzuh veriyorlar. Bu deklârasyonda şöyle deniliyor:

"Biz her zaman, Kafkasya milletleri arasında sıkı ve kardeşçe birliğin lüzumuna kani bulunuyorduk. Kafkasya milletlerinin komşuluğu ve menfaatlerinin benzerliği dolayısıyla, asırlar boyunca teessüs eden bağlar nazarı itibara alınır, bu anlayışı tabii görmek lâzumdur... Milletlerimiz, nasıl bir vaziyet ihdas olursa olsun istiklâl mücadelelerinden vaz geçmeyeceklerdir. Bu hâdiseler milletlerimizin ruznamesine, onların kültür ve ekonomik refahlarının yegâne garantisi olan 4 Kafkasya Cumhuriyeti'nin politik ve ekonomik vahdetini kurmak meselesini koymaktadır"...

İmzalar: A. M. Topçubaşı (Azerbaycan); A. Hatıryan, V. Papazyan (Erme-

nistan); A. Çenkeli, H. Ramışvili (Gürcüstan); A. M. Çermoy, Haydaroglu (Şimali Kafkasya).

(Declaration des representants des Gouvernements Nationaux des républiques du Caucase. Paris, 23 septembre 1924).

Kafkasya Cumhuriyetleri milli hükümetleri Paris mümessillerinin deklârasyonlarıyla hemen hemen aynı zamanda, İstanbul'da "Kafkasya Kurtuluş Komitesi" teşekkül ediyor. Bu Komitenin programında şöyle deniliyordu:

"Kafkasya Kurtuluş Komitesi'ni kuran Kafkasya siyaset adamları, Kafkasya milletlerinin istiklâl uğrunda yaptıkları mücadeleyi muvaffakiyetle neticelendirmek hedefini güdüyorlar. Komitenin esas vazife ve maksadını Kafkasyanın kurtuluşu ve Konfederasyon esasları üzerinde istiklâlinin kurulması teşkil etmek-tedir..."

Komite, maksatlarını tahakkuk ettirmek için, kendi faaliyetini Kafkasya dışında ve bilhassa Kafkasyaya komşu olan Türkiyede inkişaf ettirmeye gayret gösterecektir. Komitenin kat'i kanaatine göre, istikbalde Türkiyeye, gerek Kafkasyanın kurtuluş mücadelesi ve gerek istiklâlinin yerleşerek kuvvetlenmesi uğrunda kat'i rol oynamak mukadderdir."

1 Kasım 1924 de İstanbul'da bu vesikayı imza edenler şunlardır: V. G. Cabagi, A. Kantemir, A. Namitok (Şimali-Kafkasya); M. Tsereteli, A. Assatiyani, D. Vaçnadze (Gürcüstan); Hüseyin Sultan-zade, Abdül-Ali Emircan, A. Şeyhulislamzade (Azerbaycan).

1925 den itibaren faaliyete başlayan Komite, 1926 da, yeni vaziyetler dolayısıyla faaliyetini ve fikirlerinin propagandasını, Kafkasya siyasi emigrasyonu esas kitlesinin bulunduğu Parise nakle-diyor.

Ağustos 1929 da, Pariste, konfederalistlerin organı "Müstakil Kafkasya" mecmuası intişara başlıyor. Bu mecmua'nın ideolojisi ve programı Kafkasyalıların haricteki matbuatı tarafından büyük bir sempati ile karşılanıyor. "Azeri Türk", Kafkasya Dağlıları" ve Gürcülerin organı "Samsiblo" dergileri bu münasebetle şöyle yazıyorlardı:

"Bu ideolojinin kuvvetlenmesini ümit eder ve yeni mecmuaya muvaffakiyetler dileriz" ("Azeri Türk", No 6-7).

"Yeni mecmuayı selâmlamamağa imkân yoktur. Zira o, Kafkasya konfederasyonu gibi, hayati ve güzel bir ideye hizmet etmektedir" ("Kafkasya Dağlıları" No 8-9).

"Kafkasya milletlerinin birliği fikri, geçen asrın 60 ncı yıllarında, millî tekâmül devrinde, Gürcü siyaset adamlarını esaslı bir surette meşgul ediyordu. Onlar, o zaman, federasyon ve konfederasyon prensiplerini ortaya atmışlardı... Fakat, bu dâva, ne hürriyet devrimizde, ne de hürriyeti kaybettikten sonra, bir türlü tahakkuk etmedi. Ancak Gürcüstandaki Ağustos 1924 ayaklanmasından sonra, Gürcü nasyonal-demokratları bu davayı canlandırma ve pratik siyasi faaliyet sahasına koyma teşebbüsünü üzerlerine alıyorlar. 1925 den beri, haricte gruplar teşekkül etmekte ve konfederasyon esası üzerinde Kafkasya milletlerinin siyasi birliği propagandasının hedefi güdülmektedir" ("Samsiblo" No 1).

Matbuat sahifelerinde geniş akisler bırakan Kafkasya konfederasyonu fikri, Kafkasya emigrasyonunun bütün parti gruplarına ve içtimai teşekküllerine nüfuz etmeğe başladı.

Kafkasya birliği hareketi neticesinde, 1930 yılı başlangıcında, Pariste, Kafkasya cemiyet adamlarının teşebbüsüyle, Kafkasyalılar için yaklaşıma ve birleşme merkezi haline gelen, bir "Kafkasya Tetkik Cemiyeti" kuruluyor. Bu cemiyetin

faaliyeti neticesinde, bilhassa Ermeni çevreleri Kafkasya konfederalistlerinin siyasi konsepsiyonuna yakınlık göstermeğe başlıyorlar.

17 Ocak 1933 de, Pariste, "Société Savan" salonunda, yapılan bir toplantıda idare başında bulunan Ermeni siyasi partisi ileri gelenlerinden A. Hatisyan ile A. Camalyan kat'i olarak, Kafkasya milletlerinin konfederasyon içinde birleşmeleri lehinde beyanatta bulunuyorlar. Mezkûr toplantının protokolundaki zabıtlar şöyle diyor:

"A. Hatisyan — Şunu arz etmek istiyorum ki, biz Ermeniler, Kafkasyada konfederasyon prensibini tanıyoruz... fakat, ortada bir Türk faktörü mevcuttur ve Kafkasyanın müstakil olarak yaşay-up yasanması onun politikasına bağlıdır... Türklerin de hayati menfaatleri için, Kafkasya tampon devletinin kurulması lüzumu hakkında onları ikna etmek lazımdır"...

"A. Camalyan — Konfederasyonun esas prensipleri münakaşa kabul etmez ve biz bu prensipleri bütün neticeleriyle kabul ediyoruz... Rusya ile konfederasyon bağlarının imkânlarından bahsetmek gayri ciddi olur... Ben küçük kuvvetlerin büyük kuvvetlerle hür birliğine inanmıyorum. Böyle bir birlikte "büyüklerin" politik ve ekonomik üstünlüğü, "küçüklerin" haklarını uydurma bir şeye çeviriyor. Yarın ne olacak, konfederatif Kafkasya kimlerle bağ tesis edecek, bu müstakbel duruma bağlıdır" ("Müstakil Gürcüstan" dergisi No 85, Ocak 1937, Paris).

Bu enteresan ve mühim Kafkasya toplantısında, Kafkasyanın gelecek konfederatif anayasasının esas prensipleri tayin edilmiş bulunuyordu.

Ermenilerin konfederasyon formülüne prensip itibarile iştirakleri, onun inkişaf ve kuvvetlenmesine yeni bir hız vermiş, Kafkasya birliği hareketinde mühim bir hâdise teşkil etmişti.

Kremlinde neler oluyor?

Yazan: G. Tokayev

United Assosiated Press of America muhabiri

R. Reiser'le 13 Mart 1953 de yapılan mülakat

Sual: G. M. Malenkov'ın Sovyetler Birliği Başbakanı tayin edilmesi kat'i veya muvakkat mıdır? Ne tahmin ediyorsunuz?

Cevap: Sovyetler Birliği başbakan makamını işgal etmek için Malenkov çok zayıftır. Muavimlerinden her hangi birisi ondan çok daha kuvvetlidir. Onun, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel sekreterliğine tayin edilmesi mantıktır ve bu mevkide sabit olarak kalabilir. Fakat, başbakan makamını muvakkat bir zaman için işgal edeceğini tahmin ediyorum. Bu, hâkim partideki esas iki hizip arasında yapılan mecburi ve muvakkat uyumdan başka bir şey değildir.

Sual: Sovyet hükümdarlarının hiç birisinin Stalinin otoritesine sahip olmadıkları hesaba katılırsa, onun ölümü ne gibi neticeler doğurabilir?

Cevap: Mart 1937 den beri, Stalin, Sovyet devletinin cibri vahdet ve yekpareliğinin, Sovyetler Birliği Komünist partisinin ve bütün dünya komünizminin resmî en yüksek sembolü ve merkezleşmiş ifadesi idi. Tecrübe şunu göstermiştir ki, bu sembolün otoritesinin biraz zayıflaması, parti iç mücadelesinin hararetlenmesini intaç ettiriyordu. Dış dünya belki de bunun farkında değil, fakat biz, parti mensupları, bunu yakından müşahede ettik.

Şimdi, vahdet ve yekpareliğin en yüksek sembolü, zayıflamak şöyle dursun, artık mevcut değildir. Ölmüştür. Stalinin ölümünün ehemmiyeti işte bundan ibarettir. Bunu nazarı itibara alarak bir çok

noticeler çıkarmak mümkündür. Baş "kardeş" Komünist partilerinin kaynaşması, idealist komünistlerin kitle halinde çekilmeleri safhasının başlanacağını tahmin ediyorum. Çünkü, artık hiç bir hakiki içtimai ihtilâlcinin kendi mukadderatını, mürteci emperyalistlerle, müstevîlerle, beynehmileci istismarcılarla, mutaassıp ırkçılarla, milli-sovenistlerle ve Molotov, Bulganin, Berya, Pospelov ve diğerleri tipindeki kanuni esaretçilerle bağlamasına imkân yoktur. Dünya komünizmi, ideolojik inhibitin ve teşkilât tefarukunun eşliğinde bulunmaktadır. Stalinin ölümü de kuvvetli, mütemmim bir katalizator olacaktır.

Sual: Stalinin ölümü Sovyetler Birliği-Komünist Çin münasebetlerine ne gibi tesir yapabilir?

Cevap: Acele bir ihtilâl beklenemez. Büyük devletlerin münasebetleri ve bağlantıları bir kaç ayda, bir yılda, ne doğar, ne de kaybolur. Her memlekette parti ihtilâlinde sonra en mühim yeri umum millî ve umum devlet dâvaları işgal eder. Aynı vaziyet Çin'de de müşahede edilmektedir. Orada ihtilâlcî diktatör Mao-Tse-Tun'un idaresi altında, memleket sür'atle emperyalizm bataklığına sürüklenmektedir. Bu hız bizde bile müşahede edilmemiştir. Tek partili-merkezileştirilmiş Çin, Asyada en kuvvetli emperyalist kuvvete inkılâp etmektedir. Diğer taraftan, Mao'nun kendisi, bugünkü Kremlin hâkimlerinin hepsinden daha yüksek ve daha kuvvetli bir şahsiyettir. Bu o demektir ki, Çin ile Sovyetler Birliği emperyalist menfaatlerinin çarpışması gayri kabili içtinaptır. Mao-Tse-

Tun geniş bir şekilde Sovyet tecrübelerinden faydalanmakta beraber, Kremlin'in kıvılcığı vaziyetine düşmesine imkân yoktur.

Kremlin bunu bilmekte ve N. V. Kuznetsov'un Çine büyük elçi tayin edilmesi gibi, acil tedbirler almaktadır. Fakat, içtimai dinamizmi hiç bir şey değiştiremez.

Stalinin ölümü dolayısıyla, Sovyet-Çin münasebetlerinin mukaddar neticeleri bundan ibarettir.

Sual: Sovyetler Birliğini iyi tanıyan ecnebi sovyet işleri mütehassıslarının iddialarına göre, Malenkov ile Berya arasında hâkimiyet için şiddetli mücadele başlayacaktır. Buna inanıyor musunuz?

Cevap: Hayır. Hâkim Olymp içinde, büyük iki arkadaş olan ve halen de arkadaşlıkları devam eden ve edecek olan Malenkov ile Beryanın arasında bir mücadele başlanacağına inanmıyorum. Bundan başka, evvelâ, felsefi-nazarî münakaşalar ve tartışmalar için Malenkov çok zayıftır. Saniyen, onun yakın siyasi mazisi ona büyük iddialarda bulunmayı menetmektedir. Salisen, Malenkov hiç bir zaman, esas rakip grupların hiç birisine dahil değildi. Rabian, her zaman herkesle uzlaşma ve "iyi münasebetler" siyasetini takip eden halisüddem oportünist merkezîyetçi idi ve öyle de kalmaktadır. (Bilhassa bunun için, kritik günlerde her hangi bir grubun hâkimiyeti ele geçirmesine ve diğer grubun şiddetle mücadeleye başlamasına meydan vermemek için, Malenkov başbakan ve Parti genel sekreteri tayin edilmiştir.) Hemisen, hâkimiyet için mücadelede hakiki rakipler tamamile baska Kremlin zimamdarlarıdır. Gûya, "Malenkov tarafından Jdanov taraftarlarının imha edildiği" hikâyesine gelince, bunlar boş lâflardan ibarettir.

Sual: Stalinin cenazesi merasiminde söylenen nutuklardan anlaşılıyor ki, Sovyetler Birliği dış politikasında her hangi esaslî bir değişiklik olmayacaktır. Siz de bu kanaatte misiniz?

Cevap: Dış politika, devletin ve içindeki tesekküllerin köksal menfaatlerini ifade etmektedir. Fakat, Sovyet devlet ve tesekkülleri 1951-52 yıllarında yenisinden muvakkat ve nisbi tsıkrar devrine girmiş bulunmaktadır. Demek ki, bu devrenin sonuna kadar, Sovyetler Birliği esas politikasında her hangi esaslî bir değişikliğin olmasına imkân yoktur. Umumiyyet ilibarile de, Sovyetler Birliği tamamile tesekkül etmiş doktrin ve mefhumlara istinat etmektedir. SSCB bu doktrinlerle mefhumları terk edemez. Terk ettiği takdirde kendi kendini inkâr etmiş olur. Sovyet dış politikasının hususiyeti şundadır ki, bu politika sebatlıdır ve hiç değişmeyen hedefler takip etmektedir. Fakat böyle olmakla beraber, elâstikli, manevra kabiliyetini haiz ve dinamik taktiğe maliktir. Stalinin ölümü muhakkak ki, yeni bir takım taktik usuller doğuracaktır. Fakat esas hedef ve politikada hiç bir değişiklik husule getirmevecektir. Sovyetler Birliği politikası hakkında, tesadüfî nutuklara göre değil, esas doktrin ve mefhumlara göre hüküm vermek lâzımdır.

Sual: Yeni Prezidyum üyelerinin şahsiyetleri hakkında bir şey söyleyebilir misiniz?

Cevap: Baska hiç bir şey söyleyemem. Benim hususî hayatım onları nasıl alâkadar etmezse, Malenkov ve diğerlerinin de hususî hayatları beni alâkadar etmez.

Sual: Malenkov'un başbakan tayin edilmesiyle ilgili olarak Kremlin oligarsisi diğer üyelerinin aldıkları vaziyette esaslî bir değişiklik vukubulmuş mudur?

Cevap: Evet ve çok büyük. Fakat bu, başka bir mevzudur.

Mirza Feth-Ali ve alfabe inkılâbı

Olümünün 75. yıldönümü münasebetiyle

Yazan: Mirza Bala

Daha XIX ncu asrın ortalarında, Arap alfabesini Türkçeyi ifade edebilecek bir şekilde ıslâh etmek, bu mümkün olmadığı takdirde, Arap alfabesini tamamiyle atıp, yerine Lâtin alfabesi koymak gibi cesurâne tasavvur ve teşebbüsleri ile Türkçede alfabe inkılâbının mühessiri payesine yükselen Mirza Feth-Ali Ahundzade, 10 Mart 1878 de, bundan 75 yıl önce vefat etmişti. Yalnız alfabe inkılâbının mühessiri değil, aynı zamanda, Türkçe komedileri ile Azeri Türk edebiyatının teceddüt devrini açan ilk tiyatro müellifi ve ilk hikâyeci, tefekkür bakımından Garbî Avrupa liberal-demokrasi fikirlerini benimsemiş ilk garpçı ve skolastik Orta Çağ şark medenî müessesesi ve zihniyetini reddeden ilk münekkît ve inkılâpçı olan Mirza Feth-Ali'nin hatırasını hürmetle anmak ne kadar bir vecibe ise, onun yüksek otoritesini istismardan ve suiistimallerden korumak da millî borçtur.

Olümünün 75 nci yıldönümünü kaydeden Sovyet neşriyatı, bugünkü ruslaştırma siyasetinin aleniyet ve resmiyet kesbetmediği devirlerde Mirza Feth-Ali hakkında yazdıklarını ve onu "yeni doğan Azeri burjuvazisinin ideolojisini temsil eden" bir mütefekkir olarak gösterdiklerini tamamiyle unutarak, bu defa sahtekârlık yoluna sapıyor ve onu Rus kültürünün mahsûlü, hayranı bir materyalist, "Allahı inkâra kadar varan bir ateist" olarak göstermeğe çalışıyorlar. Bolşevikler ihtimal ki, bu sahtekârlıklarını "mesrû göstermek için" onun, cahil din ulemasının cehaletini hırpalayan eserlerinde de "icabeden" tâdilât ve tahrifat yapacaklardır. Mirza Feth-Ali'nin alfabe inkılâbı hususundaki tasavvur

ve teşebbüsleri de Kızıl Rus emperyalistleri tarafından yapılan sahtekârlığın başlıca mevzuunu teşkil etmeğe başlamıştır. Diyolar ki: "Ahundzade'nin Arap alfabesini değiştirmek hususundaki idesi, yalnız Oktohr inkılâbından sonra Rus alfabesi üzerine yapılan yeni alfabe sayesinde gerçekleştirebilmiştir." Yâni dedek istiyorlar ki, kırk milyon müteceviz esir Türklerin ruslaştırılmasını hedef tutan bugünkü Rus alfabesi Mirza Feth-Ali'nin tasavvur ve müdafaa ettiği alfabe inkılâbının tâ kendisidir. Halbuki, Mirza Feth-Ali dil ve kültür itibarıyla bir bütün halinde aldığı Türk dünyası ile, İslâmî bir medeniyet camiası saydığı Müslüman milletlerini düşünerek, projesini yapmış ve bu projeyi hizmetinde bulunduğu Rus hükûmetine değil, Osmanlı Devleti ile İran'a kabul ettirmek istemişti. Mirza Feth-Ali'nin bu maksatla İstanbul'a gittiği malumdur, 1863 de, Osmanlı Sadrazamı Fuad Paşaya, komedileri ile birlikte takdim ettiği alfabe ıslâhı projesi, Sadrazam tarafından Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye'nin tetkikine verilmiştir. Eserlerini takdirle karşılayıp Osmanlı Türkçesine çevrilmesine de karar veren cemiyet, Mirza Feth-Ali'nin, Arap alfabesinin Türkçeyi yazmaya elverişli olmadığından ıslâha muhtac olduğu hususundaki mütalaasını da ekseriyetle kabul etmiştir. Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye'nin nâsir-i efkâr olan "Mecmua-i Fünûn (yıl 1260 sayı 14) daki tafsilâta göre, celselerden birine Mirza Feth-Ali'nin de istârak ettiği müzakereler esnasında "Fe-vaid ve muhassenatı tasdik ve teslim olunan" alfabe ıslâhı projesinin sırf teknik sebeplerle tatbiki zor olduğuna işaret edilmekle beraber, Mirza'nın bu yol-

daki gayretleri sitayiş ve takdirle karşılanmıştır. Cemiyet tarafından bu hususta Sadrazama gönderilen rapordan projenin tatbikindeki müşkülâtı Mirza Feth-Ali'nin de kabul ettiği anlaşılmaktadır. Bunun üzerine, Mirza Feth-Ali, İslâm alfabesinin bilkülliye terk edilip, Lâtin harflerinin kabulünü" teklif ettiğini, fakat kabul edilmediğini kendi hal tercümesinde bizzat yazmaktadır. Mirza Feth-Ali, akım kalan bu teşebbüslerinden sonra, bu yoldaki muracaat ve neşriyatına devam etmekle beraber, Rus kanalı ile bu projenin tahakkukunu asla aklından geçirmemiştir. Zamanının Rus hükûmdarı Çar I Nci Nikolayı "Dünya ölçüsünde bir haydut" olarak tasvir eden ve Müslüman milletlerini çağdaş medeniyet seviyesine yükseltmek isteyen Mirza Feth-Ali başka türlü de hareket edemezdi. Rusya'nın Kafkasya Umumi Valiliği emrinde Albay rütbesinde bir tercüman olmakla beraber, 1830 senesi Lehistan isyanının sürgündeki kahramanları ile yakından dostluk yapması ve Çar I nci Nikolaya karşı isyan eden Rus liberallerinin hareketini takdir etmesi, onun Rus hâkimiyetine olan görüşünü belirtmeğe kâfidir.

Mirza Feth-Ali'nin Alfabe inkılabı hakkındaki tasavvurlarının "Yalnız Oktobir inkılâbından sonra" gerçekleşebildiği iddiası da yalandır. Sovyet istilâsından evvel, Milli Azerbaycan Cumhuriyeti devrindeki yarı resmî "Azerbaycan" gazetesinin o devirdeki koleksiyonlarını gözden geçirenler bu tasavvurların o zaman gerçekleşmeğe başla-

mış olduğunu görecektir. Ve yine o devirde yeni millî alfabe ile neşrolunan örnek eserler de bu fikri teyit edecektir. O devirde Mirza Feth-Ali'nin müdafaa etmiş olduğu ve hayatının sonuna kadar ona sadık kaldığı şu kanaat hâkim idi: dil ve alfabe gibi umumî millî Türk kültürüne taallük eden inkılâplar veya ıslâhatlar Türkiye ile birlikte yapılacaktır. Azerbaycan Sovyet hükûmeti, bu alfabeyi tatbika karar verdiği zaman, Bakû'daki toplantılarda ve matbuât sahifelerinde münevver milliyetçiler tarafından alenen müdafaa edilmiş olan bu fikir Sovyet hükûmeti tarafından da resmen kabul edilmişti. 1934 de Bakû'de Türkiye'li mümessillerin de iştiraki ile davet edilmiş olan "Türkoloji kurultayı" bu fikrin mahsulü idi. Fakat istilâ hükûmeti, Lâtin alfabesinin Cumhuriyet Türkiye'si tarafından da kabulünden sonra, Mirza Feth-Ali'nin büyük idealine karşı ihanet etti. Türkiye ile Rus esaretindeki Türkler arasında kültürel birlik bağlarını koparmak için Lâtin alfabesini kaldırarak, Rus alfabesini tatbika başladı. Rus emperyalizminin tezahüründen başka bir şey olmayan bu hareket, bugünkü nesle "Mirza Feth-Ali'nin idesi" olarak kabul ettirilmek isteniyorsa da, bu iddianın kızıll bir yalandan ibaret olduğunu herkes bilmektedir.

Mirza Feth-Ali'nin büyük idesi, yalnız Azerbaycan istilâdan kurtulduktan sonra tahakkuk edecektir.

(Ankarada intişar eden "Azerbaycan" dergisinden iktibas edilmiştir.)

Çerkesler ve Ukrayna matbuatı

Yazan: Sozati Kansau

XVII nci yüzyılın 90 ncı yıllarında başlayan ve bugüne kadar devam eden Rus emperyalizminin Şimali Kafkasyadaki iskân siyaseti, nüfusun milli terki binde ehemmiyetli değişiklikler husule getirdi.

Deli Petronun zamanında, Rusyanın cenup hududu Don nehrinin ortalarında bir noktada bitiyordu; şimdiki Azov şehri, Azak-Kale namı altında bir Türk kalesiydi ve Şimali Kafkasyada bir tek Rus köyü mevcut değildi. 1739 yılı Belgrad anlaşması gereğince, Rus hudutları biraz daha cenuba doğru uzatılmış ve Don nehrinin mansıbindan 10 saatlik al yürüyüşü mesafesinde bulunuyordu.

Çılgın Katerina, Deli Petronun genişleme politikasına devam etti. Onun hükümdarlığı zamanında, sistematik bir şekilde, Şimali Kafkasyanın Ruslar tarafından iskânına başlandı.

1783 de meşhur Rus generali Suvorov (ikinci dünya savaşı esnasında, bu generalin adına Sovyet hükümeti tarafından hususî askerî bir nişan ihdas edilmişti) Kuban ve Don nehirleri arasındaki sahada bulunan Şimali Kafkasyalıların sivil köylerine ani bir baskın yaparak, onları baştan başa kılıçtan geçiriyor. Bu katliâmdan kurtulan halkın bir kısmı ise, Kubanın sol sahiline, Çerkesistana geçiyor.

Yine aynı tarzda, bu çarîcanın hükümdarlığı zamanında, daha doğudaki, bu günkü Stavropol şehri bölgesi ve Hazer denizine doğru uzanan toprakların "temizlenmesine" devam ediliyor.

Bu açık yağma ve istilâ politikası, Çılgın Katerina zamanında başlayan ve ancak torununun oğlu II nci Aleksandr zamanında biten meşhur Kafkasya savaşını intaç ettiriyor.

Rus iskân politikası, gerek savaş sırasında ve gerek savaşın sonra, yani 1864 yılında bütün Kafkasya silâh gücüyle Rus imparatorluğu terkihibine sokulduktan sonra dahi devam etti. Yerli halk ya tamamile Kafkasyadan kovuluyor veya zorla daha kötü topraklara sürülüyordu. Onlardan boşalan topraklarda yeni muhacirler iskân ediliyordu.

Meselâ: Şimali Kafkasya Batı kısmının yerli halkı Çerkes-Adigelerin büyük bir kısmı vatanlarından kovularak, o zamanki Osmanlı imparatorluğu topraklarına göç etmek zorunda kalmıştı. Bunlar halen Türkiye, Suriye, Urdün ve Yakın ve Orta Doğunun diğer memleketlerinde münferit köyler halinde yaşıyorlar. Aynı akıbete, Orta ve Doğu Kafkasya halkının bir kısmı da uğradı ve bugün Yakın ve Orta Doğuda, Çerkes-Adige köyleriyle beraber, Kabartay-Adige, Çeçen-İngus ve Dağıstan köyleri de vardır. Bütün Şimali-Kafkasyalılar buralarda, müşterek Çerkes ismiyle anılıyorlar.

Bilindiği gibi, kitle halinde zorla göçler, Sovyet hükümeti zamanında da devam etti. Sovyet hükümetine Çar hükümetinden miras kalan bu imha siyasetinin en had safhasını, 1944 de, Çeçen-İngus, Karaçay-Balkarların, Şimali-Kafkasyadan topyekûn sürülmeleri teşkil etti.

Yukarıda kaydettiğimiz gibi, bütün bu iskân politikasının neticesinde Kafkasyada büyük nüfus değişiklikleri vukua geldi. Şimdi burada, büyük miktarda slâvlar — Ukraynalı ve Ruslar — yaşıyorlar.

İhtilâlden evvel bu slâv halkı Kazaklara ve yabancılar, yani Kazak olmayanlara, taksim ediliyordu. Kazaklar ise o devirde, imparatorluğun o zamanki

iskânından evvel, Çerkes-Adigeler ve Nogay Türkleri idi. Bizzat Bay Şerbin makalesinde Çerkesler hakkında şöyle diyor: "...yani başlarında Kazakların bulunmasına tahammül etmeyen ve onlarla sulh içinde yaşamak istemeyen bir çokları Türkiyeye hicret ettiler. Göç zamanında onların arabaları, Kuban aşırı topraklarla vedalaşarak ve ağlıyormuş gibi yanık sesler çıkararak, gürültü ile gıcırdayıyordu. Tarih tekerürden ibarettir. Bugün bizim başımıza gelen, o zaman Çerkeslerin başına geldi. Çerkesler, **siyasî emigrasyon** sıfatıyla yabancı memleketlere dağıldılar".

Makale sahibi Danilo Verhoviç, Küçük Kaynarca anlaşmasının Şimalî Kafkasya batı kısmı bölgesi yerli halkının istiklâlini tanıyan maddesine istinat ederek, Çılgın Katerinanın, henüz Rusyanın mülkiyetinde olmayan toprakları Kazaklara "hediye ettiğini" ispat etmektedir.

Makale, müsterek bir dilin bulunacağı ve henüz Moskova boyunduruğu altında bulunan milletlerin mümessilleri tarafından yapılan emperyalist çıkışların takbih edileceği temennisiyle sona ermektedir.

Son savaşta gerek Almanlara ve gerek Ruslara karşı tevcih edilen Ukrayna isyan hareketinin meşhur kahramanı Ataman Bulba Borovets bu mevzuda daha kat'i bir ifade kullanmaktadır.

Mumailiç, sabık Ukrayna muhariplerinin organı "Meç i Volya" dergisinde (No 8-1935) yazdığı program makalesinde ezcümle şöyle diyor:

"Kuban bölgesi, Ukrayna ile Kafkasya arasında daimî ve ciddi ihtilâf mevzuu olmuştur. Moskova tarafından imha edilen veya dünyanın her tarafına dağıtılan Çerkesler, çok haklı olarak Kubanı kendi kanunî Anayurtları, telâkki ediyorlar. Onlar Kubana dönmek istiyorlar ve isteyecekler. İstila edilen Kuban topraklarına Moskova tarafından iskân

edilen Ukraynalılar, Ruslar ve diğerleri dahi, yaşadıkları topraklara bağlılıkları dolayısıyla, Kubanı kendi vatanları telâkki etmeğe başladılar ve orada kalmak istiyorlar.

Çerkeslerin Kuban üzerindeki haklarını, şüphesiz, Türkiye ile Kafkasya müdafaa edecektir. Rusların "hakkını" ise, muhakkak ki, Rusya müdafaa edecektir. Rusya yalnız Rusların ileride de Kubanda yaşamak haklarını değil, fakat aynı zamanda, Kubanın mutlaka Rusyaya aldiyetini de müdafaa edecektir. Rusya'daki her rejim Kubanı imparatorluğun ayrılmaz bir parçası telâkki etmiş ve öyle de edecektir.

Ukraynalıların Kubandaki haklarını da Ukraynanın müdafaa etmesi lâzımdır. Bu taktirde Kuban meselesi, Karadeniz-Hazer denizi havzasında ziddiyetin sönmeyen daimî alevi haline gelebilir. Kubandaki Ukrayna muhacirleri millî kültür ve hususiyetlerini bugüne kadar muhafaza ediyorlar. Bunlar daima Ukraynaya temayül göstermişler ve gösterecekler. Rus milliyetine mensup muhacirlerin bir kısmı Rusyaya temayül gösteriyor, bir kısmı da Kubanı, Rusyadan ayrı, müstakil bir devlet halinde görmek istiyor. Birinci dünya savaşından sonra, "Kazakiya" ismi altında bütün Kazak devletlerinin federasyon mefhumu bile ortaya atılmıştır. Böylelikle Kazak memleketlerinin davası henüz bir sonuca bağlanmamış ve tecrübeli Rus emperyalist politikası, bu bölgede, cenubun bütün Rus olmayan milletleri arasında daimî anlaşmazlık körükleyebilecek vaziyettedir. İşte, hepimiz, asıl bunu önlemek mecburiyetindeyiz".

Ataman Bulba Borovets, bu kadar isabetli netice çıkardıktan sonra, şöyle devam ediyor:

"Çağdaş siyasî edebiyatında, Kuban davasını kâğıt üzerinde halleden bir çok mefhumlar mevcuttur. Fakat biz, en fazla, bütün bu methumların Kubanın asıl sahibi

Çerkes halkını sükûtle geçtiğine hayret ediyoruz. O, bütün bu mefhumlarla, sanki, yaşayan halkların listesinden çıkarılmaktadır. Kubanda Çerkes yoktur, binaenaleyh onların davası "halledilmiştir". Biz, bu davanın bu şekilde mütalaa edilmesini gayri insani ve tamamiyle hak-sız telâkki ediyoruz. Kuban hakkında mütalaa serdetmek isteyen bir kimsenin, evvelâ onun ilk yerli halkından başlaması ve ancak ondan sonra, yeni sakinlerine geçmesi lâzımdır".

Ataman Bulba Borovets'in kanaatine göre, Kuban davası aşağıdaki 7 maddenin esasları dahilinde halledilmelidir:

"1. Kubanın kanunî ve tarihî sahibi Çerkes halkıdır, bunun için, bu toprağın onun hayatsahası olduğunun kabul edilmesi.

2. Kubana daha sonra zorla iskân edilen bütün diğerlerinin, Kubanın istilâcıları değil, fakat Moskof imparatorluğunun o devirde başlayan deportasyon siyasetinin kurbanları addedilmeleri. Bu sınıfa, tabii, Kubanın Rus sömürgeci şeklinde kalmasını isteyen ve Rusya tarafından hususi olarak sömürme, iskân, idare işlerinde çalıştırılmak için buraya iskân edilen elemanlar dahil değil.

3. Çerkeslerin Kubana dönmesi ve müstakil Çerkes devletinin kurulması.

4. Kubanın Ukraynalı sakinlerinin davası, Ukrayna ve Kuban hükûmetleri arasında dostane müzakere yoluyla halledilmektedir. Böylelikle, Ukraynalılarla Çerkeslerin makul ve dürüst politikaları neticesinde Kubandaki Ukraynalı muhacirlerin, Kuban toprağının müsterek iyiliği için kendi hisselerine düşen vazifeleri yapmak suretile, burada yaşamağa devam imkânları bulunabilir.

5. Eğer Ukrayna-Çerkes müzakereleri neticesinde, Ukraynalıların Kubanda yaşamağa devam etmeleri hususunda anlaşmaya varılacak olursa, o zaman, Ukraynalılara, demokrasi esasları dahilinde, Avrupanın doğusunda teşekkül ede-

cek yeni İsviçrenin müsavi vatandaşlarının bütün vasıfları garanti edilmelidir.

6. Kubandaki Rus muhacirlerinin davasını, Çerkeslere düşman bir halkın ve devletin mümessilleri olmaları itibarile, bizzat Çerkeslerin halletmeleri lâzımdır. Emperyalist Rus elemanlarına, tabiidir ki, Kubanda yer yoktur. Fakat Kubanın Moskovadan ayrı, müstakil plâttformunu kat'i olarak kabul eden başka Rus muhacirlerine 4 ve 5 maddelerine göre muamele yapılmalıdır. Yalnız şu farkla ki, onların Kubanda kalmaları hususundaki anlaşma, Moskova ile değil, fakat Kubandaki her hangi bir Rus komitesiyle akteilmelidir. Çünkü hiç bir Rus hükûmeti böyle bir anlaşmayı kabul etmeyecektir.

7. Devlet şekilleri ve Kubanın diğer devletlerle birlik ve federasyon meseleleri, teşrif aktlar ve yeni selâhiyelli Kuban hükûmetinin kararlarıyla halledilmesi icap eder".

Ataman Bulba Borovets'in kanaatine göre, eğer hür Ukraynanın politikası böyle haklı esaslar üzerinde kurulacak olursa, Ukraynanın bununla elde edebileceği kazançlar şunlardır:

"1 — Moskovanın bize yüklettiği "istilâci-emperyalist rezaletin" lekesini Ukrayna milletinin üzerinden silecek;

2 — Sulh ve kanun yoluyla keskin Kuban davasını basitleştirerek, normal bir hale getirecek;

3 — Kendisine Çerkeslerin, bütün Türk âleminin ve bütün Kafkasyanın samimi dostluğunu temin edecek;

4 — Ukrayna, Kafkasya ve Türkiye arasında müstakbel daimi ihtilâfların sebebini bertaraf edecek ve bütün mahkûm milletlerin vahit komünist ve rus aleyhdarı cephesinin kurulmasına hizmet edecek;

5 — Avrupanın doğusunda yeni ve adil sosyal-siyasi nizamın kurulması için esaslar koyacak;

6 — Bu yeni nizamın sağlam temeller üzerinde kurulmasını temin edecek ve doğunun bütün hür milletlerinin saadet ve refah yolunu açacak;

7 — Dünya sulhuna, umumi inkişafa ve bütün beşeriyetin dostane işbirliğine muazzam yardımı dokunacak”.

Ataman Bulba Borovetsin makalesi işte bu sonuçlarla sona ermektedir.

Şunu da ilâve etmek lâzımdır ki, “Kuban bölgesi”, “Kuban” ve sair bu gibi mefhumlar batının coğrafi ve siyasi terminolojisine girmiş değildir. Geçen yüzyılın yarısında çar emperyalizmine karşı yaptığı kahramanca mücadelesiyle bütün dünyanın nazarı dikkatini celbeden Çerkesistan veya diğer tabirle Batı Adige, bu “Kuban bölgesinin” bir kısmıdır ve esas itibarıyla Kuban nehri havzasının bütün sol sahilini işgal etmektedir. Bu sahanın kadim isminin şöhreti hakkında bir fikir edinmek için, İngiltere ticaret filosunun Liverpool ile Karaşi arasında sefer yapan en büyük vapurlarından birinin halen “Çerkesiya” ismini taşıdığını kaydetmek kâfidir.

Yine şunu kaydetmek lâzımdır ki, yerli halk tamamile Çerkesistanı terketmiş

*) Bu bölgeler resmen “milli” addediliyordu fakat Ermenilerle Yunanlılar bu bölgelerin haricinde Çerkesistanın diğer bölgelerinde de mevcutturlar.

değildi. Çar emperyalizminin 1864 yılında Çerkesistan üzerinde yaptığı “pogrom” (kitle halinde katliâm) dan sonra, orada 300.000 nüfusluk yerli halk kitlesi kalmıştı. Sovyet hükûmeti burada 3 milli muhtar eyalet — Karaçay, Çerkes, Adige muhtar eyaletleri ve Tuapsenin civarında bir Şapsug milli bölgesi teşkil etmek mecburiyetinde kalmıştı. Bundan başka, ikinci dünya savaşından evvel burada ayrıca Ermeni, Yunan, Goryaçe-Klüçevski (Ermeni-Yunan) ve Vanovski (Alman) milli bölgeleri de *) mevcut bulunuyordu. Umumiyet itibarıyla ise, Rus hükûmetinin iskân politikası neticesinde bu günkü Çerkesistan halkı çok karışıktır ve Şimali-Kafkasyalılar burada nisbi bir ekseriyet teşkil ediyorlar. 1926 yılı Sovyet nüfus sayımına göre vaziyet şudur: Şimali Kafkasyalılar — 350 bin, Ruslar — 300 bin civarında, Ukraynalılar — 250 bin, Ermeniler — 100 bin kadar, Almanlar — 30—40 bin, Yunanlılar — 30 bin ve ilh.

Ve nihayet, ne anayurtta kalan, ne düşman zoruyla vatanlarını terketmek mecburiyetinde kalarak Yakın ve Orta Doğunun muhtelif memleketlerine yerleşen ve asıl vatanlarına dönmek ümidini besleyen Şimali-Kafkasyalılar, Çerkesistanı, hiç bir zaman, umumi Şimali Kafkasya devleti, Müstakil Şimali Kafkasya Cumhuriyeti ve umumi Kafkasya vâhdeti dışında tasavvur etmiyorlar.

Moskovada hükûmet darbesi

Yazan: Şamba Baalan

Bolşevik devletinin hâkim ust tabakasında hiç bir kimsenin ve hiç bir şeyin dolduramayacağı büyük boşluk husulç getiren felâketli bir çöküntü vukubuldu. Ne propaganda tekniğinin mükemmeliyeti, ne yeni şefin şahsiyeti etra-

fında yaratılmak istenilen efsaneler, kısa zamanda, Stalinin hiç bir yakın iş arkadaşını, her şeyi idare eden, yanılmaz, dâhi “sulh bayraktarı” ve müşfik “milletler babası” na çeviremez. Bunun için çok yıllara ihtiyaç var, aynı zaman-

da çok kan dökmek, milyonlarca "halk düşmanını" ve "vatan hainlerini" imha etmek lazımdır.

Kanlı kızıl müstebit Stalin-Cugaşvili 5 Martta, akşam saat 9.50 de öldü. Resmi Sovyet tebliğine göre, Stalin, 1 martı 2 marta bağlayan gecede, dilinin tutulmasına ve vücudunun sağ tarafına felc immesine sebep olan nezfi dimağiden ölmüştür.

Böylelikle, mahvettiği insanların kanına dizine kadar batmış ve etrafındaki dalkavuklar tarafından ilâhileştirilmiş, beşer tarihinin bu en büyük ve kanlı müstebiti, ölümünden evvel, böğüren çirkin bir et yığını halinde dört gün müddetle çırpınmıştır.

Gayrı-rusların Münih'te çıkardıkları rusça "Osvobojeniye" gazetesinde, bay G. A. Aleksinskiy bu ölüm hâdisesini şöyle tasvir ediyor:

"Bu canavar-insan, ölmeden evvel, son günlerini bir hayvan şeklinde geçirdi. Yalnız ayrı ayrı insanların değil, fakat bütün bir milletin ölüm kararını imzalayan el, felce uğrayarak, asılıp kaldı; bu ölüm kararlarını ilân eden dil tutularak, Marks-Engels-Lenin'in vecizeleri yerine, hayvan seslerini andıran anlaşılmaz ve acayip sesler çıkarabiliyordu. Diktatör, ölmeden evvel, hakiki iptidai haline döndü".

Biz, müterakki ve ümaniter kisvesine giren, bu en gaddar müstebidin bu şekilde ölümü münasebetiyle samimi sevinçimizi gizlemiyoruz.

Fakat, aynı şeyi, hâkim Sovyet Olymp'inin üst tabakası için söyleyemeyeceğiz. Burada Stalinin ölümü şaşkınlık ve dehşet uyandırdı. New-York'ta Rus sosyal-demokrat partisi tarafından çıkarılan "Sosyalisticeskiy Vestnik" gazetesinin tarifine göre, her biri "ağzına kadar dolu evrak çantasında Stalinin hâkimiyet esasını taşıyan" ve ölen "şefin" yerine geçmek iddiasında bulunan kimseler korkuya düşerek, ölen diktatörün

tahtını ele geçirmek için, Sovyet şeraiti içinde bile fevkalâde sayılan tedbirlere baş vurmağa karar vermişlerdir.

Stalinin hemen ölümünden sonra, 6 martta, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, Sovyetler Birliği Bakanlar Heyeti ve SSCB Yüksek Sovyeti Prezidyumunun müştereken yaptıkları toplantıda olup bitenleri, bir darbeyi hükümet telâkki etmek lazımdır.

Mevzubahs toplantı, mahut "Stalin Anayasasını", Komünist partisinin nizamnamesini ve umumiyetle Sovyet "demokrasisinin" yalancı gösterişini hesaba katmayarak, esas itibarıyla, Staline yakın küçük bir grubun hâkimiyeti ele geçirme keyfiyetini tasdik etmekle, Sovyet devletinde kanun olmadığını bir defa daha bütün dünyaya ispat etti.

Sovyet idare sisteminde yapılan değişiklikler ehemmiyetlidir ve devlet hâkimiyetinin daha fazla merkezleştirildiğini göstermektedir. Bu değişiklikler bazı hallerde ihtilâle yakın bir manzara arz etmektedir.

İlk iş olarak, anayasaya göre "meşru" Devlet Başkanı — SSCB Yüksek Sovyeti Prezidyumu Başkanı Şvernîk, vazifesinden "affedilmiş" ve eski vazifesi Sovyet sendikaları başkanlığına tayin edilmiştir. Onun yerine devlet başkanlığına ihtiyar mareşal Vorosilov getirilmiştir.

Ondan sonra bizzat hükümetin struktürü değiştirilmiştir. Eski Bakanlar Heyeti Prezidyumu ve Prezidyum Bürosu yerine, Sovyetler Birliği Bakanlar Heyeti Prezidyumu vücade getirilmiştir.

Yeni Bakanlar Heyeti Prezidyumu beş kişiden tesekkül etmektedir: Başbakan G. M. Malenkov ve Başbakanın baş müavimleri: L. P. Beriya, V. M. Molotov, N. A. Bulganin ve L. M. Kaşanovictir. Böylelikle bütün iktidar bu beş kişinin elinde temerküz etmektedir.

Bir kaç, bakanlık birleştirilmek suretile, bakanlıkların adedi azaltılmıştır.

Devlet Emniyet Bakanlığı (MGB) ile İçişleri Bakanlığı (MVD), tek İçişleri Bakanlığında birleştirilerek, başına Beriya getirilmiştir. Molotov Dışişleri Bakanlığını deruhte etmiş, A. Y. Vişinskiy ile Y. A. Malik onun baş muavinleri tayin edilmişler, Harbiye Bakanı "sivil" general Bulganin, muavinleri de marsal A. M. Vasilevskiy ve mareşal G. K. Jukov olmuşlar.

Stalin'in zamanında gözden düşen Jukov'un tayini biraz garip görünmektedir. İktidarı ele geçiren oligarşinin, bu hareketle, ordunun sempatisini kazanmak ve sivil halk arasında da büyük itibarı olan popüler komutanın isminden faydalanmak hedefini güttüğü muhtemeldir.

İktisadi bakanlıklar tesmiye edebileceğimiz diğer bakanlıklar bünyesinde daha büyük değişiklikler vukua gelmiştir.

Dış ve İç Ticaret Bakanlıkları bir Bakanlık haline getirilmiş ve başına A. İ. Mikoyan tayin edilmiştir.

Otomobil ve Traktör Endüstrisi Bakanlığı, Makine inşaat ve İcatlar Bakanlığı, Ziraat Makine ve Tezgâh inşaatı Bakanlığı, bir tek Makine İnşaatı Bakanlığı ismi altında birleştirilerek başına M. Z. Saburov getirilmiştir.

Nakliye Makine inşaatı Bakanlığı, Gemi inşaatı Endüstrisi Bakanlığı, Ağır Makine inşaatı Bakanlığı ve Yapı ve Yol Makine inşaatı Bakanlıkları bir araya getirilerek, Nakliye ve Ağır Makine İnşaatı Bakanlığı ismini almış ve bu makama V. A. Malışev tayin edilmiştir.

Elektrik İstasyonları Bakanlığı, Elektrik Endüstrisi Bakanlığı ve Muhabere Vasıtaları Endüstrisi Bakanlığı, tek Elektrik İstasyonları ve Elektrik Endüstrisi Bakanlığı içinde birleştirilerek, başına M. G. Pervuhin getirilmiştir.

SSCB Devlet Plân Komisyonu başkanlığına G. P. Kosyaçenko tayin edilmiştir.

İktidarı zorla ele geçirenlerin devlet teşkilâtında yaptıkları "islâhat" bundan ibarettir. Yukarıda kaydettiğimiz gibi,

esas itibarıyla, devlet hâkimiyetinin merkezleştirilmesi hedefi güdülmüştür.

Ehemmiyetli tadiller Parti teşkilâtında da yapılmıştır. Bir çok hallerde, geçenlerde yapılan XIX ncı Parti kurultayının kararları iptal edilerek, ihtilâle yakın değişiklikler yapılmıştır.

Her şeyden evvel, Parti Merkez Komitesi Prezidyumu ile Prezidyum Bürosu bir organ içinde, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Prezidyumu ismi altında birleştirilmiştir. XIX ncü Parti kurultayının kararı ile 25 âzâdan teşekkül eden Prezidyumun âzâ adedi ona indirilmiş ve yeni Prezidyuma Malenkov, Beriya, Molotov, Vorosilov, Hruşçev, Bulganin, Kaganoviç, Mikoyan, Saburov ve Pervuhin girmişler. Prezidyum yedek azalığına da Şvernîk, Ponomarenko, Melnikov ve Bagirov (35 senelik Sovyet hâkimiyeti zamanında bu kadar yüksek kademelere çıkan ilk müslümandır) "seçilmişlerdir".

Böylelikle XIX ncü Parti kurultayı tarafından Prezidyuma seçilen 14 kişi (Stalin hariç) Prezidyumdan çıkarılmıştır. Çıkarılanlar şunlardır: V. M. Andrianov, A. B. Aristov, S. D. İgnatyev, D. S. Korotçenko, V. V. Kuznetsov, O. V. Kuusinen, V. A. Malışev (bakan oldu), N. A. Melnikov (Prezidyum yedek azası oldu), N. A. Mihaylov (Moskova Parti il komitesi başkanlığına tayin edilmiştir), P. K. Ponomarenko (Prezidyum yedek azası oldu), M. A. Suslov (daha sonra haber verildiğine göre, Sovyetler Birliği Komünist Partisi sekreterler heyetine "seçilmiştir"), N. M. Şvernîk ve M. F. Skiryatov (Parti Kontrol Komitesi başkanı olmuştur).

Sovyetler Birliği Komünist Partisinin 10 kişilik sekreterler heyeti, 3 kişilik sekreterlik haline getirilmiş ve bu vazifeye S. D. İgnatyev, P. N. Pospelov ve N. N. Şatalin tayin edilmiştir.

İlk resmî tebliğde deniliyordu ki, Malenkov hem başbakanlık, hem de Parti genel sekreterlik vazifesini görecektir.

Bilâhare neşredilen başka bir tebliğde, "Bakanlar heyetindeki meşguliyetin çokluğuna binaen" Malenkov'ın Parti sekreterlik makamını kendi kayın pederi Hruşçev'e terk ettiği bildirilmiştir.

Böylelikle değişiklik ailevi bir mahiyet taşımakta ve dolayısıyla Malenkov sekreterler heyetinde kendi vaziyetini muhafaza etmektedir. Üç kişilik sekreterler heyetine iki kişi daha — Hruşçev ve Suslov — tayin edildiğinden Sovyetler Birliği Komünist Partisi Sekreterliği beş azalı olmuştur.

Yukarıda da kaydettiğimiz gibi, bütün bu "islâhat", gerek Sovyet anayasasını ve gerek Parti nizamnamesini hiçe sayan, Stalinin etrafındaki Kremlin gurubunun dar muhiti içerisinde tertip edilmiştir.

Bütün bu "islâhat" 14 martta toplantıya çağrılan SSCB Yüksek Sovyeti'nin 4 ncü içtima devresinin uysal sürüşü tarafından tasdik edilmiştir. 1300 "mebus" hiç bir itirazda bulunmadan ve hemen hemen bir saat gibi kısa bir müddetde, bütün bu değişiklikleri "gözden geçirerek" tasdik etmiş ve Sovyet "parlamentarizminin" hakiki parlamentarizm ile hiç bir münasebeti olmadığını bir defa daha ispat etmiştir.

Stalinin ölümü bir çok memleketlerde sulhun muhafaza edileceği ümidini uyandırdı. Bu ümidin uyanmasına sebep, Sovyetler Birliği Yüksek Sovyeti'nin 4 ncü içtima devresinde Malenkov'ın, kapitalist ve sosyalist sistemlerinin bir arada sulh içinde yaşamak imkânları olduğuna dair sözleri idi. Fakat, Malenkov'ın nutku, esas itibarile, eski teraneleri ihtiva etmektedir. Mûmaileyh, Sovyetler Birliği dış politika ve Parti hedeflerini şöyle karakterize etmektedir:

"Biz, Parti vahdetini bir göz bebeği gibi muhafaza etmek, komünistleri ve bütün işçileri yüksek siyasi uyanıklık

ruhunda — dış ve iç düşmanlarla mücadelede sertlik ve uzlaşmazlık ruhunda — terbiye etmek mecburiyetindeyiz. Ulu Stalinin önderliği altında kudretli sulh, demokrasi ve sosyalizm ordugâhı yaratılmıştır. Bu ordugâhta, Sovyet halkı ile birlikte, kardeşçe sıkı bir birlik halinde, büyük Çin milleti, Polonya, Çekoslovakya, Bulgaristan, Macaristan, Romanya, Arnavutluk, Alman demokrat cumhuriyeti, Moğolistan demokrat cumhuriyeti kardeş halkları inkişaf ediyorlar. Kahraman Kore halkı çetin bir savaşta vatanının istiklâlini müdafaa etmektedir. Vietnam halkı büyük bir cesaretle hürriyet ve millî istiklâl uğrunda mücadele etmektedir".

Görüldüğü gibi, mesele gayet basit vazedilmektedir: Vietnamla Büyük Okyanus sahillerinden Elba ile Adriyatik denizine kadar cephemizi takviye etmemiz müsaade ediniz, ondan sonra görüşürüz. Bu suretle, mevzubahs olan sulh değil, fakat yeni istilâ hareketleri için elverişli çıkış mevzilerinin muhafazasıdır. Bunun içindir ki, Malenkov "sulh içinde yaşama imkânlarından" bahsederken, "bizim mukaddes vazifemiz, kudretli Sovyet silâhlı kuvvetlerini her suretle takviye etmektir" ("İzvestiya" gazetesi, 10. 3. 53) söylemeyi de zaruri addetmektedir. Ve, Malenkov'ın "sulhperverane" sözlerine uyan Sovyet avcı uçakları silâhsız Amerikan ve İngiliz uçaklarını, mürettebatını kurşun yağmuruna tutarak, düşürmektedirler.

Eğer bütün bu olayları nazarı itibara alırsak, Stalinin ölümünden sonra, hâkim Sovyet makinesinin bünyesini ihlâl eden ve iktidara yeni adamlar getiren darbeyi hükümet, esas itibarile, bir saray darbesidir ve ne Sovyet genişleme politikasının nihai hedeflerinde, ne zorla kontrolü altına aldığı memleketin muhafazası arzusunda hiçbir değişiklik yapmamaktadır.

Stalin öldü, fakat stalinler yaşıyorlar.

Sovyetler Birliğinde nüfus hareketi ve Rus olmayan milletler meselesi

Yazan: M. B. Mehmetzade

"Büyük, bütün ve bölünmez rusyacılar", Rus olmayan milletlerin istiklâl haklarını inkâr ederken, ileri sürdükleri "mucip sebepler"den biri de, Sovyetler Birliğinde cereyan eden nüfus hareketleri neticesinde, Rus olmayan milletlerin Ruslarla karışıp kaynaştıkları ve mütecanis bir Rus kitlesi haline geldikleri iddiasıdır. "Büyük, bütün ve bölünmez rusyacı", "Anti-Bolşevik mücadele Koordinasyon Merkezi" reisi Melgunov'un "Rossiyskiy Demokrat" dergisinde (No 2) meslektaşlarından V. A. Nikitin bu hususta şunları yazıyor:

"Bolşeviklerin hâkimiyeti yıllarındaki içtimai, siyasi ve iktisadi inkılablar neticesinde vücuta gelen değişiklikler — büyük bir mevzudur. Fakat 1939 nüfus sayımı neticeleri ile bunların karşılaştırılması gösteriyor ki, Rusyada, millî eyaletler ahalisinin millî heyetinde çok derin tebeddüller vukubulmaktadır. Rusyanın tarihi boyunca asla tesadüf edilmeven, mütecanis bir millet, bütün bir halk tesekkül ediyör. Muhtelif âmillerin tesiri altında milletlerin psikolojisinde vukua gelen müazzam tahavvülün bir neticesi olan bu millî vahdet, aynı zamanda, Rus ahalisinin büyük kitleler halinde, iktisadi gelişmeleri ile ilgilî olarak, civar ülkelere (yâni: Rus olmayan milletlerin hudut boylardaki memleketlerine) akmasının ve civar ülkeler ahalisinin de Merkezi Rusyaya tehcir edilmesinin bir neticesidir."

"Büyük, bütün ve bölünmez rusyacı" anti-bolşeviğe göre, "separatist unsur-

lar" (yâni Rusyadan ayrılmak isteyen biz istiklâlciler) bu "tahavvülleri nazarı itibara almıyor ve bolşeviklerden önceki vaziyete göre hareket ediyormuşlar. Halbuki "ikinci dünya savaşının seyri ve, iç tahavvülleri nazarı itibara almak zorunda kalan, bolşevik siyaseti, bütün bunları ispat etmekte" imiş...

Yâni, demek istiyor ki, Kremlinin bugünkü ruscu, ruslaştırma ve Rus milletin mutlak tahakkümüne dayanan emperyalist siyaseti, Rus olmayan milletlerin artık hesaba katılmayacak hale geldiklerinden doğuyormuş. Halbuki Kremlinin bugünkü emperyalist siyaseti tam aksi sebeplerden ileri gelmektedir. Ve bu da "ikinci dünya savaşının seyri ile de sabit olmuştur". Alman orduları Baltık boyunda, Belorusyada ve Ukraynada, hic bir mukavemete raslamadan ilerlemişlerdi. Eğer bütün Sovyetler Birliği ölçüsünde ve bütün dünya muvacehesinde bir rezalet teşkil etme tehlikesi olmasaydı, Moskova Ukrayna ile Belorusyayı da, Kırım ve Şimali Kafkasya gibi, toptan tehcire tâbi tutacaktı. Bununla beraber Baltık boyu milletleriyle Belorusya ve Ukrayna dahi tehcir cezasından tamamiyle masun kalmış değillerdir. İclerinde insaf sahibi bazı Rusların da bulunduğu objektif müşahitlerin tebarüz ettirdiklerine göre, Sovyetlerin ölüm kararqâhları olan temerküz ve mecburi çalıştırma kamplarında, onbeş milyon tahmin edilen mahkûmlar arasında, Rus milliyetine mensup onbeş kişi bile mevcut değildir. Her şeyi izaha ve ifa-

deye kâfi gelen bu hakikat Rus olmayan milletlerin hesaba katılmayacak bir unsur haline geldiğini göstermekten çok uzaktır.

Rus unsuru yalnız cellâtlardan ibaret olan bu ölüm karargâhlarının "iktisadi gelişmelerin" bir neticesi olduğu iddiası da yalnız rus emperyalizmine uyar. Moskova'nın Ukraynada, Baltık boyunda, Kafkasyada ve Türkistanda durmadan "casus" aramakta devam etmesinin ve bunları "kolhozlarda" maden ocaklarında, mekteplerde, hatta tarih ve edebiyat kitaplarının satırları arasında "keşf" etmeğe "muvaffak" olmasının her halde bir hikmeti vardır. Ve bu hikmet de, milletlerin psikolojisindeki tahavvül değildir. Moskova, Kırım, Karacay, Balkar, İngus, Çeçen, Kalmuk ve İdil Almanlarını toptan tehciire tâbi tutarken, Baltık boyu ile Ukraynadan yüzbinlerle insanı menfaya sevkederken ve bunların yerine milyonlarla Rusu iskâna çağırırken, milletlerin psikolojisinde vukua gelen "millî vahdet" ve "civar memlekelerin iktisadi gelişmelerini" değil, belki, Rus milletinin kendi anayurdunda hâkim bir unsur halinden çıktığını düşünmüştür. Moskova, Doğu Avrupada Rus milletinin sarsılmış olan mevkiini sağlamlaştırmak endişesiyle hareket etmektedir. Sovyetler Birliğinde tehcir ve muhaceret suretiyle yapılan nüfus hareketinin sebepleri iktisadi olmadığı gibi, neticeleri de Rus milletinin lehinde değildir. 1925 yılında Azerbaycanın Kür ve Aras kıyılarıyla Türkistanın münbit nehir ve ırmak vâdilerine bir milyon Rus iskân edilmesine karar verildiği zaman, Azerbaycan ve Türkistan komünistleri buna itiraz etmiş, Rusyada (birinci dünya savaşı, Alman işgali, ihtilâl ve iç harp ve nihayet 1921—1922 senelerin maruf açlığı neticesinde) Rus nüfusunun çok azalmış olduğunu, hiç olmazsa bugün için tabii muhacereti icap ettirecek sebeplerin mevcut olmadığını, ileri sür-

muşlardı. Sovyet Rus kolonizasyon siyasetinin ideolojisini yapan A. Skaçko, Milletler Komiserliğinin organı olan "Milletler hayatı" dergisinde (No 2) Azerbaycan ve Türkistan komünistlerinin bu haklı müdafaalarını çürütmeğe ve "tabii muhaceret" nazariyesinin kapitalistlere mahsus olduğunu ispata çalışıyordu.

Netice ne oldu?

"Büyük, bütün ve bölünmez rusyacı" muharririn güvendiği fakat sıhhatine çok şüphe ile bakılması gereken, 1939 nüfus sayımına göre, bütün Sovyetler Birliği dahilindeki nüfus, 1926 ya nispetle, yüzde 15,9 kadar bir artım gösterdiği halde, asıl Rusyada yüzde 8—18 nispetinde bir azalma göstermiştir. Yâni Velikorusya dediğimiz asıl Rusyada Rus nüfusu 1926 durumunda da kalmamış, ona nispetle bile yüzde 8—18, yâni ortalama olarak yüzde 13 nispetinde azalmıştır. 1926 da ise Rus nüfusu, 1917 nispetle, en azı aynı nispette azalmış bulunuyordu. Yukarıda da kaydettiğimiz gibi birinci dünya savaşı, Rus ihtilâli, iç harpleri, kıtlık ve açlık neticesinde doğan 1921 ve 1922 felâketleri Rus nüfusunun mühim bir kısmını yutmuştu. Yâni 1915 imparatorluk nüfusunun yüzde 43 ünü teşkil eden ve Baltık boyu, Finlândiya ve Polonyanın ayrılması üzerine yüzde 48 nispete yüklenen Rus nüfusu (bu hususta bak: Büyük Sovyet Ansiklopedisi, Moskova 1931, cilt XXI, sahife 92 ve 93; bir de bak: Lenin, Külliyatı, cilt XVIII, sahife 198), 1926 ya doğru yüzde 40 nispetinden de aşağıya inmiş ve 1939 yılına doğru ise, asıl vatanında azalmakta devam etmiştir. Buna mukabil Uzak Sibiryanın bir çok bölgelerinde Rus nüfusu, 1926 ya nispetle müthiş bir artma istidadı göstermiştir. Bu bölgelerde artım yüzde 40, 50, 75, hatta yüzde 150 gibi rakamlarla ifade edilmektedir. Yâni 1926 ile 1939 arasında Rusvada artan nüfus, eski mevcuttan da yüzde 8—18 almak suretiyle, bu bölge-

lere akmıştır. Rus muhacereti Türkistana, Kafkasyaya, Ukraynaya, Batı-Orta Sibiryaya, İrtis, Yenisey ve Çu vâdilerine doğru da akmakta devam etmiştir. Azerbaycan ile Türkistan nüfusunun, 1926 ya nispetle, 1939 da yüzde 38,7—45,7 nispetinde bir artış göstermesi, hiç şüphesiz ki, kısmen dahi olsa, Rus muhacereti hesabınadır. Bununla beraber Azerbaycanda nüfusun yüzde 74 ni, Türkistanda ise yüzde 90—95 ni Türkler teşkil etmektedir. Ruslar bu müstemlekelerde hâkim mevkileri ellerinde bulundurmak sayesinde ruslaştırma ve istismar siyasatını tatbik ediyorlar. Bütün bunlarla beraber, Ruslar Rus olmayan milletlerin ülkelerinde birer akalliyet teşkil eder ve Sovyetler Birliği çöktüğü zaman bulundukları yerlerde etimeğe mahkûm bir haldedirler. Doğu Avrupada, yalnız Ukraynalılara karşı bile ekseriyet teşkil etmeyen Ruslar, Uzak Sibiryada ve muhtelif nehir vâdilerinde, birbirlerinden uzak birer adacık halinde kalacaklardır.

İşte 1939 nüfus sayımının neticesi böyle bir tablo tasvirine yaramaktadır. Kaldı ki, bu sayımın neticeleri mutlak bir hakikat olarak da telâkki edilemez. Moskova ondan bir yıl önce yaptığı nüfus sayımını iptal etmiş ve yeni bir nüfus sayımı yaptırmıştı. İptal edilen nüfus sayımında Rusların durumu her halde parlak değildi. Aksi taktirde iptaline lüzum görülemezdi. Rusların bu parlak olmayan karanlık durumunu ikinci dünya savaşı bir kat daha sarsmıştır. Halbuki Sovyetler Birliği nüfusunun kahir ekseriyetini teşkil eden Rus olmayan milletlerin ülkelerinde vaziyet hambaşkadır. Balık milletleri, Belorusya, Ukrayna, Kafkasya, Türkistan, İdil ve Ural bölgeleri ve Sibirya milletleri kendi tarihi vatanlarında olduğu gibi duruyor ve

milli tecanüslerini korumak azmiyle Rus kolonizasyon ve ruslaştırma siyasatine şiddetle karşı koyuyorlar. Bu memleketlerde, "milletlerin psikolojisinde vücade gelen tahavvül", yalnız sosyal-ekonomik manasıyla, belki de doğrudur. Fakat, milletlerin milliyetlerinden tecerrüt ettiklerini ve kendilerini Rus hissetmeğe başladıklarını iddia etmek kızıl bir yalan ve sakat bir mantıktır. Böyle bir sakat mantık üzerine kurulacak olan milli bir rus siyaseti şüphe yok ki hüsrana ile neticelenecektir. Sovyetler Birliğindeki nüfus hareketi, telicir, muhaceret, iskân ve müstemleke siyaseti, bugünkü hali ile bizzat Rus milletinin aleyhinde netice vermiştir. Moskovanın Rus olmayan milletleri ruslaştırmak suretiyle yeni bir Rus milleti vücade getirmek ihtiyacını hissetmesi bundan ileri gelmektedir. Moskova, Rus milletinin pozisyonundan emin olmuş olsaydı, Rus olmayan milletlerinin milli mevcudiyetlerine ve mukaddesatlarına kuduzca saldırmaya lüzum hissetmezdi. Moskovanın bu kuduzca saldırışı Rus olmayan milletlerin milli mukavemetlerini bir kat daha arttırmıştır. Bu mukavemetleriyle, milli varlıklarına, milli mazilerine, milli kültürlerine, din, adet, an'ane, örf ve hususiyetlerine sınıksız bağlı kalmağa azmettiklerini gösteren milletler, milli şuur ve milli vicdandan tecerrüt etmemiş olduklarını da ispat etmektedirler. Yani milli psikoloji tahavvüle uğramamıştır.

Sovyetler Birliği çöktüğü zaman, Rus olmayan milletler daha sağlam, daha zinde, daha mütecanis birer topluluk olarak tarih sahnesine doğacaklardır. Ve milletlerin ölmediğini, ölmeyeceğini ve ebediyen yaşayacaklarını bütün dünyaya ilân edeceklerdir.

Tarih boyunca komünistvari fikir ve hareketler

Yazan: S. Tekiner

İlk Zamanlar:

Komünizmin bir fikir olarak çok eski zamanlardan beri cemiyet hayatında yer almış olduğunu iddia eden zamanımızın komünist nazariyecileri, bu mesnetsiz iddialarını haklı göstermek için, zaten meflûc bir tahrifler yığını haline getirmiş oldukları Tarih'i de, istismara kalkmaktan çekinmemişlerdir.

Şu inkâr edilmaz ki, komünizm bir fikir olarak formülleşmeden daha çok evvel, cemiyette, fiilen mevcut olmuştur. Yalnız, bir nevi komünistvari mahiyette olan bu hareketler, komünizmin bugün ifade ettiği mânadan çok farklı idi.

İşte, "Tarih Boyunca Komünistvari Fikir Ve Hareketler" adıyla hazırladığımız bu yazı serisinde, komünistlerin, meflûc bir tahrifler yığını haline getirmiş oldukları Tarih'in değil, her nevi baskı ve tahriflerden mâsum bulunduğu gibi, hakiki hüviyetine de sahip olan tarafsız bir Tarih'in ışığı altında bu mevzuu incelemeğe gayret edeceğiz.

Eski Devirlerde, komünistvari fikirleri ilk neşreden, Milâddan evvel 429-347 senelerinde yaşamış olan meşhur Yunan felezooflarından Eflâton'dur. "Devlet" adlı eserinde Eflâton, devletin iki sınıftan ibaret olması gerektiği fikrini ileri sürüyordu. Bunlardan birisi, hâkim sınıf olan Muhafızlar, diğeri ise Halk'tır. Kendi emeği sayesinde geçinecek olan Halk'a karşı zararsız bir hale gelebilmesi için, Eflâton, hâkim Muhafız'lar sınıfına hususî mülkiyet hakkı tanımyordu. Halk'ın, yani köylü, esnaf ve tüccar'ın ise hususî mülkiyet hakkı dokunulmazdır. Halk, hizmetlerine karşılık olarak Muhafız'lar sınıfını beslemekle

mükelleftir. Eflâton'a göre, hizmetlerinde dürüst olabilmeleri için, Muhafız'lar sınıfı içerisinde tam bir eşitliğin hâkim olmasıyla birlikte, her şey üzerinde müşterek bir mülkiyet usulü tatbik edilecektir.

Görülüyorki, Eflâton'un tasavvur ettiği komünizm, komünizmin bugün ifade ettiği mânadan çok farklıdır. Zira, Eflâton'un tasvir ettiği cemiyette, yine iki sınıf olacak ki, bu iki sınıftan da yalnız birisinde komünizm tatbik edilecek, halk ise, hususî mülkiyet hakkını muhafaza etmiş olacaktır.

Ote taraftan, komünizmin tatbik edileceği Muhafızlar Sınıfı, istihlal ile meşgul olmayacağından, bu sınıfta da yalnız istihlak üzerinde komünizm tatbik edilmiş olacak, istihsalvasiteleri ise yine de Halk'ın hususî mülkiyeti olarak kalacaktır. Fertlere hususî mülkiyet hakkı tanınması hususunun komünist bir cemiyetin umdeleriyle asla kabili telif olmayacağı keyfiyeti gözönünde bulundurulacak olursa, Eflâtonca mutasavver cemiyetin komünizmden çok uzak olması ciheti de kolaylıkla anlaşılmış olur.

Roma İmparatorluğu fütuhâtları devrinde, aşağı halkın menfaat'arını korumak amacıyla Roma'da, içtimai ıslâhat taraftarlarının geniş faaliyetlerine şahit oluyoruz. Bu içtimai ıslâhat hareketleri, Milâddan 150 sene evvel yaşamış olup, tarihte Grakhus Kardeşler adıyla anılan Tiberius ve Cayus Grakhus'ların isimleriyle sıkı surette bağlıdır.

Grakhus Kardeşler'in ıslâhat hareketleri, devletin esas kudret kaynağını teşkil etmelerine rağmen çok perişan bir durumda bulunan köylüleri kurtarmayı

hedef tutuyordu. M. Ö. 133 senesinde Tiberius Grakhus kendisini "Halk Tribünü" seçtirdikten sonra devlet topraklarıyla ilgili eski bir kanunu yeniden ihya etmek istedi. Bu kanuna göre her yurttaş devlete ait topraklardan yalnız 125 hektar alabilecek, önceleri bu miktardan fazla toprak almış olanlar bunları hükümete geri vereceklerdi. Bu toprak fazlası 7,5 hektarlık çiftliklere ayrılacak ve bunlar toprağı olmayan köylülere az bir para mukabilinde verilecekti. Köylüler ise bu çiftlikleri satamayacaklardı. Grakhus, bir çok müşkülâtı bertaraf ettikten sonra bu kanunu Halk Meclisine kabul ettirdi. Fakat bir sene sonra büyük toprak sahiplerinin bir suikastine kurban gitti.

Ou sene sonra kendisini "Halk Tribünü" seçtirmeğe muvaffak olan Tiberius'un kardeşi Gayus da Tiberius'un ıslâhat projelerini tekrar ele alarak icraatında bir sıra muvaffakiyet göstere bildi de, 122 senesinde o da büyük toprak sahipleri tarafından öldürtüldü.

İşte, görülüyor ki, Grakhus Kardeşler ıslâhat hareketlerinde hiç bir suretle hususî mülkiyet'in ilgasını bahis mevzuu etmemişlerdir. Bilâkis, Grakhus Kardeşlerin toprak ıslâhat projeleri kanunlaşmış olsa idi, hususî mülk sahiplerinin miktarı bir hayli artmış olacaktı.

Eski Roma cemiyetinde hâkim içtimai adaletsizlikten nâşi, içtimai hayatın bütün ağırlıklarını omuzlarında taşımak mecburiyetinde bırakılmış olan köleler de, bir çok defa ayaklanmışlardır. II ve I asırlarda vukubulan 1 inci ve 2 inci Sicilya Köle İsyanlarıyla meşhur İspartacus isyanı bu cümledendir. Fakat bütün bu isyanlar, hususî mülkiyetin değil, kölelik sisteminin ilgasıyla kölelerin toprak sahibi olabilmelerini istihdaf ediyordu.

Roma tarihinde "Catilina Suikastı" diye anılan M. Ö. 63-62 senelerindeki isyanın da içtimai bir esası vardır. Yersiz

yurtsuz yoksul kimseleri toprak sahiplerine karşı ayaklandırmaya muvaffak olan Catilina, hükümeti ele geçirmek istemişti. Şüphesizki, Catiline isyanı muvaffakiyetle neticelenmiş olsa idi, büyük toprak sahiplerinin topraklarının ellerinden alınarak yoksullara dağıtılması ile ıktifa edilecekti. Catilina, hususî mülkiyeti kaldırarak, komünist tarzı bir hayat tesis etmeği aklından dahi geçirmemiş idi.

Samî Kavimleri dinlerinden olan Hristiyanlık ve İslâmiyet dahi, yalnız hukukî eşitliği değil, ıktisadî ve içtimai eşitliği de neşretmişlerdir.

Hristiyanlar ilk zamanlar, mülkiyeti müsterek ve hukukan de eşit bulunan bir nevi küçük komünist cemiyetler manzarası arz ediyorlardı. Hristiyanlık camiasına ilk dahil olanlar da, malî mülkü olmayan yoksul kimseler ve esirlerden ibaret idi. Aynı zamanda, Hristiyanlık bir millete mensup olmayıp, Roma İmparatorluk camiasına dahil bulunan muhtelif milletlere şamil beynelmilel bir teşkilât idi.

Fakat, Hristiyanlığın zuhurunun ilk devirlerindeki bir nevi komünistvari hayat tarzı dahi, bugünkü komünizmden çok farklı idi. Zira, "Hristiyanlık Komünizmi", istihsal vasıtalarını istihlâk maddelerine çevirerek yoksullara dağıtmağı istihdaf ediyordu. Eğer bu gaye tahakkuk etmiş olsa idi, her türlü istihsal hareketi hitam bulmuş olacak idi.

İstihsale asla ehemmiyet atfetmeyen ilk hristiyanların fakir filozoflar gibi gecimcik arzu ve imkânlarına rağmen, büyük bir cemiyetin böyle cürük ve sakat bir temel üzerinde devam edip gidemeyeceği de inkâr edilemeyecek bir hakikattir.

İşte, bunun içindir ki, hristiyanlık genişledikçe, hususî mülkiyet prensibinin cemiyet hayatının esas umdesini teşkil ettiği hususunun benimsenerek tatbiki de bir zaruret oldu. Demek olur ki,

istihsal üzerinde komünist usulün talibi imkânsızlığı, Hristiyanlığın komünizimden uzaklaşmasında başlıca âmil oldu.

Hristiyanlığın komünizimden uzaklaşmasında ikinci âmil, aile meselesi idi. İlk Hristiyanlar, cemiyette hususi aile prensibinin ilgasının imkânsızlığına da kat'i kanaat getirmişlerdi.

Bununla da, zaman geçtikçe Hristiyanlık tamamen komünizimden uzaklaştı. Yalnız, manastırlar bazı ananeleri bir derece muhafaza etmek istediler. Hele, Almanların Roma'ya sahip olmalarıyla Hristiyanlık çok değişti. Alman teşkilâtı ile anlaşmak mecburiyetini hissederek kilise, eski fikir ve gayelerini de unuttu.

Sovyet Yahudi aleyhdarlığı çarlığın mirasıdır

Yazan: Ş-dze

Yahudi aleyhdarlığı kampanyası 1918 yılında başladı. Bütün Sovyet matbuatı bir ağızdan, bir sıra Yahudi ilim adamı, edebiyatçı, ressam, münekkitt ve muharrirlere karşı şiddetle hücumla geçti; onlara "kozmpolit", "burjuva-nasyonalist" ve saire isimler takılarak, parti ve devlete zarar veren nüfuzlarını kökünden kurutmak için taleplerde bulunulmaya başlandı.

Bolşevikler "kozmpolitizm"den ne anlıyorlar? "Kozmpolitizm", Sovyet sendikalarının organı "Trud" gazetesinin tarifine göre, vatan sevgisinin kaybolmasıdır.

Bu ilim ve sanat adamları nasıl bir cinayet işlemişler?

Samimi olarak kendi mesleklerine sadık olan Sovyet ilim ve sanat adamları, bir zamanlar, hariçte de bir takım icatlar yapıldığını, Rus ressamlarının "çürük" Avrupa sanatının tarih ve ananesinden bazı şeyler öğrendiklerini söylüyorlardı. Münekkittler, devlet tarafından tanınmış kusursuz Sovyet kültüründe, bazı ecnebi izler buluyorlardı. Spor muharrirleri, futbol ve buz üzerinde hockey'in, evvelâ hariçte yayıldığını, oradan geldiğini yazarak, rusçu sovyet pro-

pagandasının iddia ettiği gibi, asırlarca evvel İvan İvanov tarafından icat edilerek, Volga buzları üzerinde ve Rus ormanlarının ağaçsız yerlerinde oynandığını söylemek cesaretinde bulunuyorlardı.

Sovyet gerçekleğinde, matbuatta veya parti toplantılarında yapılan açık tenkitlerin neticesinde, tenkit edilenlerin "temizliğe" tâbi tutulmaları keyfiyeti, daimi bir kaide haline gelmiştir. Bütün bunlar gösteriyor ki, önceden yapılan plâna göre, yeni bir "temizlik" başlamıştır. Aleyhine kampanya yapılanların isimleri tetkik edilecek olursa, büyük bir ekseriyetinin yahudi milliyetine mensup olduğu derhal göze çarpmaktadır. Şu veya bu kimsenin aslı hakkında, bizzat Sovyet matbuatı mufassal malûmat vermektedir. Bu yeni "temizliğe" kadar, o zamanki adete göre, isim değiştiren veya namı müstear kullanan eski parti adamlarının asıl isimlerinin ilân edilmesi veya parantez içine alınması vâki değildir.

Şimdi, Sovyet ilim ve sanat adamlarının "devlete karşı hareketleri" şöyle dursun, fakat aynı zamanda, onların yahudi asılları veya bu millete uzaktan aidiyeti ifşa edilmektedir. Şimdiye kadar

Sovyet sokak adamının, mükemmel slâv isimleriyle tanıdığı sanat, edebiyat ve basın mensuplarının, asıl yahudi asıllarını "Pravda", "Literaturnaya Gazeta", "Sovetskoye İskustvo", "Komsomolskaya Pravda", ve diğer Sovyet gazeteleri geniş surette ilân etmeğe başladılar. Birdenbire anlaşıldı ki, Sovyetler Birliğinde yahudi doğmak, büyük bir cinayettir.

KORKUNC BİR AN'ANE

Yahudi aleyhdarlığının Çar Rusyasında uzun ve hazin tarihi vardır. Pariste, birinci dünya savaşıdan sonra, dillerde, şöyle bir hikâye doluyordu: Alman hezimetinden sonra, konferansların birisinde Alman imparatoruna nasıl bir ceza verilmesi hususunda münakaşa yapılıyor. Alman imparatorunu asmak, boğmak, yakmak, suya atmak gibi bir çok korkunc ve muhtelif teklifler ileri sürülüyor. Nihayet, merhametli bir Yahudi, en fena bir ceza olarak, Alman imparatoruna yahudi bir soyadı verildikten sonra, Rusyaya gönderilmesini teklif ediyor.

Hristiyan Çarın Yahudi teb'aları eskidenberi seyahat, ikamet, meslek seçmek tahditlerine tâbi tutulurlardı ve yüksek okullara ancak yüzde küçük bir nispette kabul edilirdiler. Yalnız hristiyan dininin kabulü ile bu tahditler ortadan kalkardı. Mutlâkiyet rejimi, kölelik rejiminden gayrı memnun Rus köylüsünün nazarlarını başka tarafa çevirmeleri için, onları, sun'î bir şekilde, yahudi katliamları yapmağa tahrik ederdi. Bütün dillerde bulunan ve aslı rusça olan "pogrom" kelimesinin bütün lügatlarda kitfe halinde hatliâm, takibat, yağma, karışıklık ve saire şeklinde tercüme edilmesi calibi dikkattir.

1881—82 yıllarında Çar hükümetinin sistematik olarak tahrik ettiği "pogromlar" hakkında Leon Tolstoy şöyle yazıyordu: "...Baltikte, Kiyefde ve başka şehirlerde vukubulan karışıklıklardaki in-

tizam, plânlı hareket ve bu hareketi mükemmelen idare edenlerin soğuk kanlılıklarıyla kullandıkları cinaî metotlar şunu ispat ediyor ki, devlet idarecileri bu rezaleti bizzat kendileri tertip etmişlerdi. Bunlar, kıyafet değiştirmiş polisler veya onlardan direktif alan adamları idi".

Bu münasebelle, 1903 de Kişinev şehrindeki yahudi katliâmını, 1905 de 700 büyük küçük "pogromları" ve Çar gizli polis ajanları tarafından tertiplenen ve teşkilâtli yahudi takibatına şeytani bir örnek teşkil eden Sion hâkimlerinin protokollarını hatırlamak kâfidir.

İlk defa olarak, 1917 ihtilâli, resmi imha ve takip politikasını tamamen reddetti. Fakat Sovyet hükümetinin her türlü yahudi aleyhdarlığını cezalandıran şiddetli tedbirlerine rağmen, çarlıktan miras kalan bu hastalığı tamamen ortadan kaldırmak mümkün olmadı.

Son "anayurt" savaşından ve vaktile bolşevik ihtilâli tarafından red ve tel'in edilen bazı Rus çarları ile Suvorovlar, Kutuzovlar ve Aleksandr Nevskiler iadeyi itibar ettikten sonra, umumiyetle eski Rusya tarihini ve yukarıda isimleri geçenleri daha fazla methüsena etmeğe müsaade eden Sovyet tarihinde yavaş yavaş istihale vukubuldu.

Sovyet MVD si (gizli polis) ile Çar Ohranka'sı (gizli polis) arasında hemen hemen hiç bir fark yoktur. Aradaki fark, eski devirle çağdaş devrin teknik ve teşkilât imkânları arasındaki nisbî bir farktır.

FİLİSTİNDE İNKİSARI HAYAL

Sovyet komünizmi, başından beri, siyonizmi, "burjuvacılık" ve "aksi inkılapçılık" vasıflarından dolayı reddediyordu. Bunun için, siyonizmin Sovyetler Birliğinde gelişmesine imkân olmadığı açıkça meydandadır. Bu münasebette, Moskovanın 1948 yılında birden-

bire Filistin'in parçalanma planına muvafakat etmesi ve Arap memleketlerine karşı savaşta yeni İsrail devletini मदdeten ve manen desteklemesi çok garip görünür.

Sovyetler Birliğinin, ilk nazarda anlaşılmayan ve beklenilmeyen bu tarz hareketi bir taktikten ibaretti ve Büyük Britanyanın Doğudaki nüfuzunun genişlemesine karşı tevcih edilmiş bulunuyordu. Çünkü, Sovyetlerin nazarında, Arap Birliğinin zaferi Büyük Britanyanın muvaffakiyeti sayılıyordu. Aynı zamanda bu taktik, küçük milletlerin "mudafii" rolünde çıkan Moskova için, muvaffakiyetli bir propaganda sağlıyordu.

İsraili destekleyen Sovyetler, Yahudi milletinin sempatisini kazanarak, Yakın Doğuda bir istinat noktası temin edebileceklerine ümit besliyorlardı. Fakat Sovyetler, Yahudi milletinin siyasi olgunluğunu hesaba katmamıştı. İsrail, Sovyet hükümetinin teklif ettiği hayati ehemmiyeti haiz askerî malzemeyi parasını derhal ödeyerek kabul etti. Sovyetlerin, İsrail'e, Sovyet askerî müşavirlerinin gönderilmesi ve diğer destekleme tekliflerini ise, siyonistler nezaketle, fakat kat'i olarak reddettiler.

Moskovanın, komünist nüfuzunun İsrailde kuvvetlenmesi için, son çare olarak, ümit bağladığı 25 Ocak 1946 İsrail genel seçimlerinin neticeleri dahi Moskovanın ümitlerini tahakkuk ettirmedi. Filistindeki mütareke ise, Sovyet planını büsbütün suya düşürdü. Bütün bunlardan sonra, Kremlin için, eski "emin" politikasına dönmekten başka çare kalmıyordu. Bu politika, son aylarda Pragda Slanski ile arkadaşlarının mahkemesinde, siyonizme karşı şiddetli kampanyada, yahudi doktorların Kremlindeki muhayyel ithamlarında ve nihayet Sovyetlerin yahudi politikasının en yüksek noktasını teşkil eden, Sovyetler Birliğiyle İsrailin diplomatik münasebetlerinin kesilmesinde kendisini göstermiş oldu.

RUS ŞOVENİZMİ MEMNUNİYETSİZLİĞİN HAVA DELİĞİDİR

Sovyet hükümeti, Yahudilere karşı aldığı tedbirlerin devlet emniyet ve menfaatlerinin muhafazası ideolojisiyle esaslandırmış olduğunu ve Sovyetler Birliği için büyük bir tehlike teşkil eden siyonizme karşı müteveccih bulunduğunu ispat etmeğe gayret ediyorsa da, buna kimseyi inandırmayacağı muhakkaktır. Çarlığın en kötü mirası telâkki edebileceğimiz bugünkü Sovyet yahudi aleyhdarlığının yeni bir safhaya girdiğini kolayca ispat etmek mümkündür.

Kremlinin yahudi aleyhdarlığı politikasının, Sovyet hükümetinin Yahudiler vasıtasıyla Yakın Doğuya yerleşmek ümidinin boşa çıktığına karşı bir aksilamelî değildir. Kremlinin yahudi aleyhdarlığı, Sovyetlerin Arap dünyasının sempatisini kazanmak arzusunda olduklariyle de izah edilemez. Bunu, daha fazla, çarlığın bir mirası gibi mütalaa etmek daha doğru olur.

Bütün devirlerdeki Rus hükümetleri siyasetlerinin hikmetini, politik ve ekonomik nizamdan memnun olmayan halkın memnuniyetsizliğini gidermek için, onu yahudi aleyhdarlığı mecrasına sevk etmek teşkil ediyordu.

İlk lüzumlu maddelerin kıtlığını intaç ettiren (halbuki Stalin zaferden sonra neler vaadetmemişti!) hummalı silâhlanma ve askerî hazırlıklar dolayısıyla, Sovyetler Birliğiyle Peyk memleketlerde husule gelen şiddetli ekonomik buhranla devlet cihazında vukua gelen kriz, geniş halk kitlelerinde büyük bir memnuniyetsizliğe sebebiyet vermiştir. Bu vaziyet, Moskof diktatörlerini, halkın memnuniyetsizliğine bir nevi hava deliği aramağa mecbur etmektedir. İşte bunun içindir ki, Kremlin bugün, çoktan denenmiş ve emin yahudi aleyhdarlığı ve takibatı gibi metotlara baş vurmaktadır. Kremlinin düşüncesine göre, bu politikanın, meselâ

Arap dünyasının sempatisini kazanmak gibi, ayrıca bir takım kârları da vardır.

Moskova son savaşta, kızıldunun maneviyatını yükseltmek için, her suretle, Rus millî hissini teşvik ediyordu. Bununla da, Rus halkında, Sovyetler Birliği diğer milletlerine karşı bir üstünlük hissini doğmasına sebebiyet vererek, Çar zamanlarındaki Rus vatanperverlik ve şovenizminin yeniden uyanmasına yardım etti.

Bunun tabii bir neticesi olarak, bir kaç yıldanberi Sovyet matbuatı sahifelerinde, lahanadan tutunuz da penisiline kadar, güya bütün dünyadaki icatların, Rus dehasının eseri olduğuna dair yazılar intişar etmektedir. Moskovanın, tarihi tahrif etmek temayülünü ve mahkûm milletlerin çarlık istilâlarını, "müterakki" ve "kültür" hâdisesi gibi göstererek, bu milletler için faydeli olduğu tarzında propaganda yapmasını dahi bununla izah etmek mümkündür. Bütün bunlarda totaliter sistemlerin tipik tezahürlerini görmek lâzımdır. Bir taraftan her hangi bir idealle halk kitlelerine

heyecan verilmekte, diğer taraftan da alçak insiyakları tatmin ve her hangi bir şeye karşı nefretleri teşvik edilmektedir.

Sovyetler Birliğinde, bilhassa son zamanlarda fevkalâde inkişaf etmiş olan Rus şovenizmi, Rus kitlelerinin alçakça insiyaklarını tatmin etmeye yarayan bir gıdadır ve Yahudiler şöyle dursun, Sovyetler Birliği diğer milletlerine karşı da tevcih edildiğini söyleyecek olursak, yanlış olmayız.

Kremlin diktatörleri, "bütün dünya işçileri birlesiniz!" şiarının çekici kuvvetini büsbütün kaybetmemesi için, yukarıdaki olayı, taktik mülâhazalarla, kısmen kamufle etmeğe çalışıyorlar. Sovyet propagandacıları, şovenist saldırılarını maskeleyerek, Rus rasizm şeklini almak istidadını gösteren anti-siyonist aksiyonu, bilhassa elverişli telâkki ediyorlar.

Bugün sırada Yahudilerdir. Ergeç aynı akıbete Sovyetler Birliği gayrı-rus milletleri de maruz kalacaklardır.

Bu — her türlü şovenizmin değişmez kaidesidir.

Stalinin ölümünden sonra

Yazan: M. H. Türkeul

Otuz yıla yakın bir müddetle Rus ve onun esiri bir çok milletlerin mukadderatını ve ikinci dünya savaşından sonra dünya sulhunun anahtarını elinde tutan Stalin nihayet dünyamızdan göçüp gitti. Lâkin bu gidiş bütün fanilerin gidişinden farklı olarak; gideceği evvelceden malûm olduğu bir gidiştir. Zira bütün hayatı boyunca cinayet işlemiş, milyonlarca insanın kanına girmiş, en yakın arkadaşlarını bile tereddütsüz imha etmiş, yüz milyonlarca insanın en tabii hakları olan hürriyetlerini ve milletlerin mukaddes hakları olan istiklâllerini ellerinden almış, milyonlarca ma-

sum çocuğu yetim, kadınları dul bırakmış, milyonlarca aile ocağı söndürmüş bir canının gideceği yer muhakkak ki cehennemdir, hem de cehennemin en sıcak bir köşesidir.

Stalinin cehennemi boylamasıyle Rus boyunduruğunda yaşayan milletlerin durumlarında ne gibi değişiklik olacak, dünya sulhunu tehdit eden Rus emperyalist siyaseti değişecek mi, nihayet Stalinin ölümü dünya sulhu için faydalı mı, zararlı mı olacak? Dünya efkârını bugün meşgul eden başlıca meseleler bunlardır.

Geçen yıl yapılan Sovyetler Birliği Komünist Partisinin 19 ncü kongresinde Staline halef olacağı kat'i surette anlaşılan Malenkov'ın, Stalinin ölümünden sonra hemen iş başına gelmesi, Batılı çevrelerde hoş karşılanmadı. Malenkov'ın genç, o nispetle tecrübesiz, Batı dünyasıyla az temasta bulunmuş bir şahsiyet ve aşırı derecede Batı düşmanı olduğundan, onunla anlaşmak ve onu sulhu korumak için, makul hatlı hareket takibine ikna etmek imkânsız olduğu kanaati belirdi. Nitekim, Malenkov daha 19 ncü Parti kongresinde, Stalinin defni merasiminde ve ondan sonra Sovyet Yüksek Şurası toplantısında söylediği nutuklarında Batılı düşmanı olduğunu göstermiş ve Stalinin takip ettiği dış siyasetten alsa ayrılmayacağını söylemiştir. Üstelik Çekoslovakya hududunda Amerikan ve Doğu Almanya hududunda bir İngiliz uçağının düşürülmesi ve Alâska açıklarında Amerikan bomba uçağına Rus pilotları tarafından ateş açılması ile batılılara gözdağı bile vermiştir. Acaba Stalinin tahtına Malenkov değil, her hangi İvanov veya Petrov otursaydı, Stalinin devam ettireceği Rus emperyalist siyaseti değişir miydi? Rusyayı yakından tanıyan ve an'anevi Rus emperyalist siyasetinin içyüzünü bilen kimseler muhakkak ki, bu suale menfi cevap verirdi.

Emir Timur en büyük hata işleyerek, küçük Rus prensliklerini idaresi altında bulunduran ve onları başka milletler için korkusuz bir hale sokan Altın Ordu devletini dağıttıktan sonra, Moskova prensliği etrafında teşekkül eden Rus devleti, kurulduğu tarihten bugüne kadar daima saldırgan olmuş ve başka milletlerin toprak ve haklarına tecavüz etmiştir. Korkunc İvan ve Deli Petrodan başlayarak, Romanov hanedanının sonuna kadar gelüp geçmiş bütün Rus çarları, Ruslara has olan emperyalist siyaseti sürdürmüşler ve daima başka milletlerin toprakları hesabına Rus imparator-

luğunu genişletmişler. 1917 yılında cürümüş Romanovlar imparatorluğunu yıkatarak, iktidarı ele geçiren bolşevikler, "milletlerin, bilhassa Rus imparatorluğu dahilinde yaşayan milletlerin mukadderatlarını istedikleri gibi kendileri tayin edebilecekler" şiarı ile dünyayı kısmen de olsa oyalamağa muvaffak oldular. Bu arada yıllardanberi "Milletlerin hapis-hanesi" olan çarlık imparatorluğu dahilinde yaşayan Türkistanlılar, Kafkasyalılar, Ukraynalılar, Kırımlılar, Boyazımsyalılar ve diğerleri birer devlet kurarak, istiklallerini dünyaya ilân ettiler. Bu milletlerin istiklalleri komşu devletler ve bir çok büyük küçük Avrupa devletleri tarafından resmen tanındı. Fakat biraz sonra, kendilerini toparlamağa muvaffak olan Bolşevik Ruslar, milletlere tanıdıkları istiklâl hakkına rağmen, bu memleketleri silâh gücüyle istilâ ederek, istiklallerine son verdiler. Böylelikle Bolşevik Rusların da, ecdatları çarlar gibi emperyalist oldukları ve an'anevi Rus emperyalist siyasetine sadık kaldıkları herkes tarafından anlaşıldı. Komünist Rusların Türkistan, Kafkasya, Ukrayna ve sair memleketleri istilâ etmekle başladıkları emperyalist siyaset, Moğolistanın zaptı, Japonyaya karşı yapılan Hasan Gölü savaşı, Finlandiyaya karşı yapılan tecavüz harbi, Romanya'dan Şimali Bukovina ile Besarabyanın zorla alınması, Baltik memleketlerinin zaptı, Faşist Almanya ile anlaşarak Polonyanın taksim edilmesi ve nihayet müttefiklerin hatası neticesinde Doğu Avrupanın tamamen Rus müstemlekesi haline sokulması ile, bugüne kadar devam etmiştir ve fırsat buldukça devam edeceğine şüphe yoktur. Eğer Amerika ile İngilterenin müdahalesi olmasaydı Yunanistan, Mareşal Titonun Rus boyun-duruğunu kabul etmemek azmi olmasaydı, Yuğoslavya dahi bugün Rusların birer müstemlekesi haline gelmişti. Nihayet basta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere Birleşmiş Milletlerin yerin-

de ve vaktinde müdahaleleri olmasaydı, evvelâ Kore, sonra da Japonya, Hindicini, Hindistan, Pâkistan ve diğer Asya memleketleri Rusların müstemlekeleri haline gelecekti. Demek ki, bolşevik Rusların iş başına geldikleri günden bugüne kadar cereyan etmiş olaylar, onların emperyalist siyasette Çarları gölgede bırakacak derecede ileri giderek bu siyaseti sadakatla devam ettirdiklerini gösteriyor. İtiraf etmek lâzımdır ki, Stalinin kanıçıcılığına ve gaddar bir diktatör olmasına rağmen, 30 yıla yakın bir müddetle Rus imparatorluğunun Kızıl çarı olarak tutunması, sırf Rusların ananevi emperyalist siyasetlerine sadık kaldığı içindir. Stalinin halefi Malenkov

da kızıl çarlık tahtında tutunabilmesi için selefinin siyasetini devam ettirmeye mecburdur.

Gerek Rus imparatorluğunun başında bulunanlar ve gerekse Rus devlet adamlarıyla ileri gelenlerinin bu siyasetin devamının dünya savaşına müncer olacağını ve bu savaşın bütün insanlık için olduğu gibi, bizzat Rus milleti için de büyük felâketler doğuracağını anlaşılarak, bu siyasetten vaz geçmeleri (ki en doğru yol bu olmakla beraber maalesef zayıf bir ihtimaldir), veyahut samimi olarak dünya için sulh ve sükûn isteyen hür milletlerin, Rusları bu işe zorla mecbur etmeleri lâzımdır.

Sovyet emperyalizminin yordakçıları

(Sovyet Azerbaycanında)

Yazan: Mazlum

Gerek Sovyetler Birliğinde, gerek haricte, kendi milli asıllarını, bağrından çıktıkları milletlerini unutarak ve kraldan fazla kralcılık yaparak, bütün kuvvetleriyle rus-sovyet emperyalizmine hizmet eden sözde "milliyetçiler" vardır. Böyle satılmış mevki düşkünlerinden tipik bir örnek olarak, hizmetlerine mukabil, gittikçe Komünist partisi yüksek kademelerine kadar çıkan Azerbaycan Komünist partisi icra komitesi başkanı Mir Cafer Bağirov'ı gösterebiliriz.

Geçenlerde gazetelerin verdiği habere göre, Bağirov, Sovyetler Birliği Komünist Partisi İcra Komitesi Prezidyumu 4 ncü yedek azâlığına tayin edilmiş bulunmaktadır. Mümaileyh bilhassa, Komünist (bolşevik) partisinin geçen yıl Ekim ayında Moskovada toplanan XIX ncü kurultayında temayüz etmiştir. Stalinin iştirak ettiği bu son kurultay, Rusya'dan ve milli cumhuriyetlerden top-

lanan her çapta bolşeviklerin, artık bir ayağı mezarda bulunan fevkalâde kudretli diktatörün önünde ideolojik yaranma yarışına çıktıkları bir nevi yarış meydanı idi.

Bağirovın bu kurultayda, Azerbaycan Sovyet Cumhuriyeti mümessili sıfatıyla söylediği uzun bir nutuk, bugün iktidarda bulunan sovyet zimamdarlarının nazarı dikkatini celbetmiş ve "Pravda" gazetesinin 7. 10. 52 tarihli nüshasında aynen neşredilmiştir.

Bağirov, ekonomi ve endüstri sahalarında ve bilhassa petrol istihsalâtında elde edilen muvaffakiyetler üzerinde uzun müddet durduktan sonra, sözü Azerbaycanda başında bulunduğu "parti ideolojik çalışmalarına" intikal ettirmiş ve efendilerine yaranmak için milletin tarihini tahrif ederek şöyle bir beyanatta bulunmuştur:

"Edebiyat ve sanat sahasında, burjuva-milliyetçiliğin tekrarı, Azerbaycan halk tarihini tahrif teşebbüsleri ve Azerbaycanın Rusya ile birleşmesinin müspet tesiriyle müterakki mahiyetinin küçültülmek istenmesi meydana çıkarılmıştır."

Bu mevzu üzerinde nihayetsiz konuşan Bağirov, efendilerinin ilim için yeni taleplerine vaktinde uyamayan Muharrirler Birliği ve Sovyetler Birliği İlim Akademisindeki yoldaşlara hücum ederek şöyle demiştir:

"1948 yılında Sovyet muharrirler birliği idarecileri, işin aslını iyice kavramadan, mazinin bir çok eser ve muharrirlerinin millî aidiyetleri hususunda Moskovada geniş bir münakaşa açmağa karar verdiler. Bu cümleden olarak, halk aleyhdarı, milliyetçilik zehiriyle dolu, irtica ve panislamist mahiyetli taşıyan "Dede Korkud" gibi bir kitabı da ele aldılar. Bu teşebbüs parti icra komitesi tarafından zamanında önlemlendi. Biz kendimiz, parti icra komitesi vasıtasıyla, bu kitabın irticaî ve muzır mahiyetini mahallinde açığa vurduk. Bundan sonra, Sovyet muharrirler birliği ve organları "Literaturnaya Gazeta" gazetesi bu münasebetle kendileri için ciddi neticeler çıkartmaktansa, herkesi ve her şeyi suçlandırarak ve aynı zamanda kendi hatalarını örtbas ederek, bu zararlı fikrin müteşebbislerini mesuliyetten kurtarmak için, bu mesele etrafında muazzam bir gürültü kopardılar".

Daha sonra, "şu veya bu tarihî hadisenin mahiyetini kavramaları için, bizim millî cumhuriyetler tarihçilerine yardım etmeyen" Sovyetler Birliği İlim Akademisi nezdindeki tarih enstitüsüne ve "Voprosi İstoriyi" (Tarih meseleleri) dergisine hücum eden Bağirov şöyle devam etmiştir:

"Derginin, tarih meselelerinin tetkikinde, bizim millî cumhuriyetler mahallî

kadrolarına, burjuva-milliyetçilik tezahürleriyle mücadelelerinde yardım etmek şöyle dursun, bilakis bunların çalışmalarını zorlaştırmakta olduğu söylenebilir. Sayısız tarihî deliller, vesikalar ve materyallara dayanarak, gayri rus halkların Rusya ile birleşmelerinin müterakki mahiyetini geniş bir mesele olarak ortaya koymak icap ederdi. Unutmamak lâzımdır ki, o zamanki müspet tarihî şartlar içinde bir çok halklar için, İngiliz-Fransız somürgecileri tarafından desteklenen geri Türkiye ile İran tarafından tam bir esaret tehlikesi mevzu bahis olduğu bir sırada bu halkların Rusya ile birleşmeleri, kurtuluşları için yegâne bir yol idi ve onların bundan sonraki mukadderatları için büyük ehemmiyeti haiz bulunmakta idi".

Misli görülmemiş gaddar Rus-sovyet komünist rejimiyle mücadelede "bundan sonraki mukadderatı" kanla yazılı bulunan kendi halkının tarihini bu kadar hayasızlıkla tahrif eden Bağirov nutkunun sonunda şöyle diyor:

"Her komünistin ve her sovyet adamının en mühim vazifesi, partinin XIX ncu kurultay kararlarının muvaffakiyetle hayata tatbik edilmesi için, akıllı bir şekilde mücadele etmektir".

Nutuk "şiddetli alkışlarla" karşılandı. Dalkavuk bununla, hiç şüphe yok ki, Moskov efendilerinin gözlerine girdi ve teveccühlerini kazandı. Efendilerine sadakatla hizmet etmeğe söz veren Bağirov, memleketine döndükten sonra da, tarih ilminin tahrifine ve Kafkasyada ruslaştırma faaliyetine hızla devam etmektedir.

Aynı "Pravda" gazetesi (10. 2. 53), teveccühkâr bir lisan kullanarak, "işçileri enternasyonalist bir ruhta" terbiye eden Bağirov'ın faaliyeti hakkında yeniden malûmat vermektedir. Moskova kurultayındaki yeminleri yerine getiren Bağirov, Bakû'de Azerbaycan münev-

verilerinin toplantısında "büyük Rus milletinin dünya medeniyet ve kültürünü en fazla zenginleştirdiğini" ibret verici bir tarzda söyleyerek, serdettiği tarihi materyallerle Maveray-i Kafkasyanın istilâ ve Rusya tarafından ilhakı keyfiyetinin faydalarını ispat etmek için şöyle diyor:

"Maveray-i Kafkasya halklarının Rusya'ya iltihakları, Rusya ile ekonomik ve kültür bağlarının tarihi bütün seyri ile hazırlanmış ve Gürcistan, Ermenistan ve Azerbaycanın geniş halk kitlelerinin temayül ve menfaatlerine uygun olmuştur."

Rus uşağı hatip bu şekilde Kafkasya istilâ tarihi hakkından geldikten sonra, sözü dilcilik bahsine inikal ettirmiş ve Rus dilinin millî sovyet cumhuriyetle-

rindeki ehemmiyetli rolünü tebarüz ettirerek şöyle demiştir:

"Rus dili milletlerarası münasebetler için kudretli bir vasıta. Bütün halklar büyük Rus milletinin dilini, Lenin-Stalin dilini, öğrenmeyi ve benimsemeyi hayati bir zaruret telâkki ediyorlar".

Malûm olduğu vechile rus dili Stalinin ana dili değildi ve Stalinin rusçası çok kötü idi. Fakat bu keyfiyet Bagirovu ve yordakçası diğer komünistleri şaşırta-maktadır.

Bütün bunlardan sonra ve XIX neu parti kurultayındaki parlak nutkundan sonra, Bagirovun parti yüksek kademelerine çıkmasını tabii görmek lazımdır. Fakat bu yükselişin neye mal olduğunu, ancak Kremlin boyunduruğu altında intm inim inleyen Azeri Türkleri biliyor.

Bir okuyucunun „Kafkasya“nın neşriyatı hakkında düşünceleri

Daimî okuyucularımızdan birisi, bize, aşağıdaki mektubu göndermiştir:

Sayın Bay Müdür!

Ben "Kafkasya"yı intişarından beri muntazaman takip eden en eski okuyucularımızdan birisiyim. Derginizden bilmediğim bir çok yeni şeyler öğrendiğim için, bilhassa size ve sayın mesai arkadaşlarınıza çok minnettarım.

Fakat, ecnebi olan hasebiyle, türkçe ve bilhassa ingilizce dillerinde yaptığınız neşriyat vasıtasıyla, davanıza ecneblerin sempatisini celbetmek için, "Kafkasya"nın, benim kanaatimce, hangi istikamette yürümesi lazım geldiğine dair düşüncelerimi söyleyecek olursam, beni mazur göreceğinizi ümit ediyorum. Bu husustaki mülâhazalarımı madde madde aşağıda arz ediyorum:

1. "Kafkasya" Amerikalılara hücum etmemelidir.

2. Gayri rusların, ne kadar olsa, Sovyetler Birliğine nispeten iyi yaşadıklarını tahmin ettiğim Çarlık Rusyasına dahi hücum etmekten sarfınazar edilmelidir.

a) Haksız veya yersiz tenkitlerle komünist aleyhdarları arasına nifak sokmak doğru değildir. Baş düşman komünizm olduğuna göre, ona karşı muvaffakiyetle mücadele etmek için, imkân nispetinde, her türlü ihtilâfları bertaraf etmeğe gayret etmek lazımdır.

b) Çarlık Rusyası, diğer halkları esaret altına almak mevzuunda yegâne bir devlet değildi. Sayısı onsekizi bulan diğer Avrupa devletleri de, mazide, uzak veya yakın mesafelerde bulunan diğer halk-

ların hesabına genişlemeğe çalışıyorlardı. Rus yayılmasının kurbanları, belki de, Çarlık Rusyasının diğer emperyalistlere nazaran daha gaddar olduğunu düşünüyorlar. Fakat, her zaman maziye istinat edilecek olursa, bu, ecdadlarının cinayeti için mesul olmayan bugünkü rus nesillerini kızdırmak şöyle dursun, fakat aynı zamanda, bitaraf bir okuyucuyu da sizden uzaklaştırabilir.

c) Denikine veya diğer beyaz generalere dahi, emperyalist siyasal güttükleri için küfür etmeğe lüzum yoktur. Onlar, şahsi düşünceleri ne olursa olsun, yalnız Rusyanın bir kısmını temsil ediyorlardı ve diğer kısımların idaresiyle hiç bir alakaları yoktu. Bu hususta, 1919 yılı Temmuz ayında, Estonyanın istiklâlini tanıyan Liazonov hükûmeti, galiba bir istisna teşkil ediyordu.

ç) Rus mültecileri de aynen sizin vaziyetinizde bulunuyorlar. Onların şimdiden Sovyetler Birliğinin parçalanmasını kabul etmeleri beklenemez. Eğer Bütün Rusya Müessesan Meclisi parçalanmaya rıza gösterse bile, parçalanmaya mani olan Ruslar azat Rusyaya dönmekten korkmayacaklardır. Parçalanmayı müdafaa eden bir Rus ise, kendisini "vahit ve bölünmez" Rusyadan uzaklaştırmaktadır.

3. "Kafkasya"nın, aynı zamanda, parçalanma meselesi mevzuunda, Bütün Rusya Müessesan Meclisinin kararını beklemeye amade olan gayrı-ruslarla arasındaki ihtilâfları da bertaraf etmesi gerektir. Çok muhtemeldir ki, Birleşmiş Milletler ordularının Moskova yolu üzerinde geçecekleri topraklarda, milli enasırın muhafaza edilmesi şartıyla, bu gayrı-ruslar, Moskovada Bütün Rusya Müessesan Meclisi toplanmaya kadar, kendi müstakil devletlerini kuracaklar ve böylelikle de, mezkûr meclisi, belki de kabul edeceği, bir emrivaki karşısında bırakacaklardır. Bu suretle, aynı gayeyi, yani istiklâl gayesini, güden diğer

hal tarzını "hainlik" olarak kabul etmek doğru değildir.

4. "Kafkasya" gözden düşmüş komünistleri, milliyetçi oldukları için haklı çıkarmamalıdır. Ya "Kafkasya" her zaman iddia ettiği gibi, bolşevizm istibdadına karşı mücadele ediyor veya etmiyor. Samimi olarak nedamet getiren komünistlere başka türlü muamele edilebilir, fakat buna rağmen unutmamak lâzımdır ki, onların da, beşeriyetin bir çok milyonlarına karşı işlenen hınharcacınayette ve dünyadaki huzursuzlukta payları vardır.

Umumiyet itibarile, "Kafkasya"da daha az propaganda ile kalem münakaşası ve daha çok müspet olayların yer bulması arzu edilir. Her halde sizin mesai arkadaşlarınızın arasında, Sovyetler Birliğinde çetin hayat mektebini geçirmiş birinci sınıf nazariyeciler ve adamlar vardır. Benim kanaatime göre, onlar, garp okuyucusunu fevkalâde alâkadar edebilecek aşağıdaki meseleleri mükemmel bir surette tenvir edebilirler:

a) Sovyetler Birliğinde komünistlerin yaptıkları propaganda ile filyatta tatbik ettiklerinin arasındaki fark ve komünizmin nazari ve tatbiki kısımlarının arasındaki bu farkın izahı,

b) Komünizmin değişmeyen gayeleri ve taktik inhiratları,

c) Sovyetler Birliği günlük hayatının tenviri: mesken şartları, iase vaziyeti, fiyatlar, nakliye vaziyeti, iş saatleri haricinde ahaliyi siyasi ve parti faaliyetine celbetmek gayesiyle hükûmetin ona yaptığı tazyik ve saire...

ç) Sovyetler Birliğinde iş gününün tasviri ile çalışma şartları ve bunların garpteki çalışma şartlarıyla mukayesesi.

Bunu, Sovyetler Birliğinde çalışmış ve bugün hariçte çalışan yeni mülteciler mukayese yoluyla pek âlâ yapabilirler.

Eğer mektubumu dercetmek lütfunda bulunursanız, emigrasyon içindeki ihtilâflara karışmak istemediğim için, isminin neşredilmemesini rica ederim.

Saygılarımla
D. N.

"KAFKASYA" NIN CEVABI

Rus milleti dahil, Sovyetler Birliği bütün milletlerinin komünist aleyhdarı kuvvetlerinin vahdetini görmek arzusu, hemen hemen dünyanın yarısına hükmeden komünist hâkimiyetinin sonunu samimi olarak görmek isteyen herkesin tabii bir arzusudur. Fakat bu arzuya sahip olmakla beraber, böyle bir birleşmeye mani olan organik ve pratik sebeplerin mevcudiyetini de, nazarı dikkata almak lazımdır.

Dergimiz, aşağıda verilen izahatta mevzubahs sebepleri aydınlatmağa çalışırken, Bay D. N'nin, kanaatimize hakketmediğimiz, bazı sitemlerine de cevap verecektir. İzahat, yukarıda serdedilen maddelerin sırasına göre verilmektedir.

1. Dünya siyasi tarihini ve bugünkü gerçekliği az çok bilen bir kimse, çok iyi biliyor ki, Amerika Birleşik Devletleri, doğduğu günden beri, her türlü hürriyetlerin sembolüdür ve bugün Batı komünist aleyhdarı blok sisteminde başta gelen bir kuvveti temsil etmektedir.

"Kafkasya" dergisinin istisnasız bütün muharrirlerinin ve taraftarlarının aynı kanaatte olduklarını temin edebiliriz. Bunların arasından hiç bir kimsenin her hangi bir Amerikalıya hücum edebileceğini kat'i olarak reddediyoruz. "Kafkasya'da, Rusya Milletlerini Kurtarma Amerikan Komitesi'nin milletler meselesi hakkında aldığı vaziyeti tenkit eder mahiyette bir kaç yazının çıktığı doğrudur. Fakat, bu yazıların ne şekil, ne mevzu itibarıyla her hangi bir hücum mahiyetinde telâkki edilebileceğini zannetmiyoruz.

2. İkinci maddeye gelince, çok muhtemeldir ki, "Kafkasya" arada sırada kalem münakaşasına girmektedir. Fakat bu hususu güttüğümüz hedeflerle izah etmek mümkündür.

Biz daha iyi bir istikbal için mücadele ediyoruz. Biz Çarlıkla komünizm arasında fazla bir fark göremiyoruz. Fakat bir çok kimseler, çarlık zamanında bizim iyi yaşadığımızı ve milletlerimizin mukadderatlarında köksal değişiklikler yapmamak şartıyla, müstakbel Rusyada daha iyi yaşayacağımızı iddia ediyorlar.

Biz tarihten aldığımız derslere ve tecrübelerle istinat ederek, böyle vaitlere kulak asmadığımız için, dergimiz sahifelerinde bazı okuyucuların belki de hoşuna gitmediği, bazı "tenkit" ve "münakaşa" mahiyetinde yazıların çıktığı mümkündür.

İkinci maddedeki diğer hususlara da şöyle itiraz edebiliriz:

a) "Haksız tenkidi" biz de reddediyoruz. Fakat "yersiz tenkit" her kesin anlayışına göre değişen bir mefhumdur.

Bizim en baş düşmanımız, Moskof kılıgına giymiş komünizm dahil, her türlü rus emperyalizmidir. Eğer ihtilâf ve münakaşaların sebebi rus emigrasyonunun, bolşevizmden sonra da, Rusya imparatorluğunun bütünlüğünü muhafaza etmek arzusu ise ve onun bütün gürültülü ve patırtılı propagandası bu esas üzerinde kurulmuşsa, müsaadenizle, gayrı rus teşekküllerinden ve bilhassa bizden, emperyalizm müdafilerinin bu faaliyetlerine karşı, şu veya bu derecede tenkit veya kalem münakaşasını hatırladığı için, susmamızı ve tedbir almamamızı talep etmek acaba ne dereceye kadar doğrudur?

b) Biz, "Çar Rusyasının başka memleketleri istilâ eden yegâne emperyalist devlet" olduğunu iddia etmiyoruz. Fakat, bizim kat'i kanaatımıza göre, "rus yayılmasının kurbanları", "Çarlık Rusyasının diğer emperyalistlere nazaran

daha gaddar olduğunu düşünmek" şöyle dursun, fakat aynı zamanda düşündüklerini ispat edebilecek durumda bulunuyorlar.

Bazı imparatorlukları birbirleriyle mukayese edelim. Evvelâ Osmanlı imparatorluğundan başlayalım. Car Rusyası asırlar boyunca, onun genişlemesine mani olan yegâne kuvvet Osmanlı imparatorluğuyla uğraştı durdu. Sözde zulüm çeken hristiyan memleketlerini kurtarmak için Balkanlarda istilâ savaşları açtı. Fakat bütün bu efsanevi "Türk zulmü" hikâyesine rağmen, aynı Balkanların bütün hakları, bütün hususiyetleriyle ve değişmeden, millî varlıklarını muhafaza ettiler.

Sabık Avusturya-Macaristan imparatorluğu halklarını ele alalım. Onları Çarlık Rusyasının halklarıyla mukayese etmek mümkün müdür? En fazla "takibata" uğrayan Çekler, Habsburglar zamanında, parlak millî teceddüt devri geçirerek, imparatorluk terkiibinden, Avusturyayı bile geride bırakan, kudretli ekonomik bir vahit olarak çıktılar.

Prusyalılar bile, onların kanından olan Elzaslıları Prusya yapmaktan çekindiler.

Nihayet, klâsik "emperyalizmlerin emperyalizmi" Britanya emperyalizmine gelelim. Bu imparatorluğun dünkü kurbanları Hindistan ile Pâkistanı ele alalım. 150-200 yıl evvel bu memleketler ne idi, şimdi ne oldular. Bu muazzam ülke İngilizler gelmeden evvel, onu teşkil eden bir çok devletlerin, ayrı ayrı ırkların, kastların, dinlerin ve sairenin arasındaki tezatlar ve ihtilâflar ülkesi idi. Fakat şimdi bu sabık "Britanya tacının incisi" ve bir çok ırk, dil ve sairenin ülkesi, uzun yıllar devam eden yabancı hâkimiyetine rağmen, bütün hususiyetlerini muhafaza ederek, muhtemel dünya ihtilâfında üçüncü kat'î rolü oynamaya gayret eden iki asrî devlet haline inkılâp etmiştir.

Buna müşabih inkişaf seyrini dünkü yamyamlar ülkesi Afrikada da müşahade edebiliriz. Afrikadaki Altın Sahil ve Nijerya sömürgelerini ele alalım. Liwington devrinde, yani bizim dedelerimizin devrinde ve Kafkasyanın istilâsından 20 yıl sonra, Afrikada seyahat eden tedbirsiz bir seyyah, kolayca, yerli kralcıkların istihası kurbanı olabiliyordu. Fakat bugün bu memleketlerde "Kraliçenin müşaviri" unvanını taşıyan zenci hâkimleri, âdi bir tavuk hırsızlığı için, kendi yerlisi şöyle dursun, beyazları bile muhakeme ediyorlar. Bütün bunlardan maada Batı Afrikanın bu ileri iki sömürgesi, Çarlık zamanında "kendi kendini idare eden" Finlândiyaya nazaran, şimdi daha fazlasına sahiptir ve tam muhtariyet eşliğinde bulunmaktadır.

Çarlık emperyalizmi bütün bunlara karşı ne ileri sürebilir?

Ruslar bize bermutat ırk ve milliyet farkı gözetilmediğini söyleyip duruyorlar. Fakat bu husus Çarlığın son yıllarında bile çok nisbidir. Bir kere "Yahudilerin mecburi ikamet vaziyetlerini" ve Yahudi talebelerin yüksek okullarda tahsilleri için kabul olunan yüzde nispetini, müslümanlar, katolikler ve "başka dinden olanlar" hakkında devlet memuriyetinde kabul edilen tahditleri (Yahudi dininden olanlar zaten devlet memuriyetine kabul edilmiyorlardı) ve saireyi hatırlamak kâfidir. Çarlık Rusyasında gözetilen farkı önlemek için, şuurlu bir şekilde ruslaşmak, yani ortodoks dinini kabul etmek, soyadına "of" hecesini eklemek veya her hangi başka bir tarzda ruslaşmak gerekirdi (birinci dünya savaşı esnasında Alman aslından meşhur bir general, tamamiyle ruslaştığı halde, yine de soyadını ruslaştırmak lüzumunu hissederek, İrman yerine İrmanov soyadını kullanmaya başlamıştı). Umumiyet itibarile de, devletin, gayri rus halkları ruslaştırma politikasıyla tezat halinde olan, her hangi bir millî aksiyonda bulunmaya inkân yoktu.

Yine umumiyet itibarile, Rus emperyalizminin istilâ ettiği topraklarda vukua gelen demografik değişiklikler bilhassa bu emperyalizmi karakterize etmektedir.

Meselâ: İki yüz yıl evvel Şimalî Kafkasyada, yerli Şimalî Kafkasyalıların nüfusu 5 milyon idi. Bugün Şimalî-Kafkasyalıların nüfusu 2 milyondan yukarı değil ve onların imha seyri, en gaddar metotlar kullanılmak şartıyla bugün de devam etmektedir. Aynı imha siyaseli Volga boyu bölgesinde, Türkistanda ve diğer yerlerde dahi tatbik ediliyordu ve halen de tatbik edilmektedir. Bütün gayri-rus bölgeler açıktan açığa ruslaştırılmakta, ahalisi imha edilmekte ve onlar, kendi milli benliklerini tamamiye kaybetmek tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır.

"Bugünkü rus nesli" bütün bunları tabii bir hâdisе olarak mütalaa etmektedir. Buna kanaat getirmek için, Sovyet matbuatı şöyle dursun, arada sırada her renkte muhacir rus matbuatına göz atmak kâfidir.

Sovyetler Birliğinin çok milyonlu ve çok milletli ahalisini yekpare bir millet haline getirmek tehlikesini arzeden bu seyir, bütün "bugünkü rus nesli" tarafından alkışlanmakta ve her suretle teşvik edilmektedir. Savaşın sonra rus mültecileri tarafından inatla ortaya atılan "Rusyalı" istilâhı, onların bu temayüllerini açıkça göstermektedir.

Rus emperyalizmi, Moskov komünizmi gibi hususî bir rus tezahürüdür. O her şeyi yutan mütecaviz bir ruhta olup, her hangi bir uyuma ve ric'ata, gönül rızasıyla pozisyonunun terkine kabiliyeti olmayan bir karakter taşımaktadır. Rus sömürgelerinin kurtuluşu, ancak zor kullanmakla mümkündür ve bizim iyiliğimizi isteyen herkes bunu hesaba katmak mecburiyetindedir.

c) Denikin ve diğer beyaz generaller artık tarihe intikal etmişler ve tarih onları, fenalıkları ve hususiyle milletler

meselesine karşı takındıkları vaziyet dolayısıyla çoktan mahkûm etmiştir. Yalnız şunu ilâve etmek lâzımdır ki, Denikin orduları Şimalî Kafkasyada 30 dan fazla meskûn yeri yakmış ve tahrip etmiş ve bütün bunlar tipik rus gaddarlığı, şiddeti ve lazyiki ile vukubulmuştu. Fakat bütün bu fenalıklara rağmen, bu generalere, "Kafkasya" sahifelerinde hususi bir ehemmiyet verildiğini hatırlamıyoruz.

c) Kimse rus mültecilerinden "daha önceden Sovyetler Birliğinin parçalanmasını kabul etmedikleri" talep etmiyor. Onların bu husustaki düşünceleri bizi yakından uzaktan alâkadar etmiyor. Yalnız bu mesele, bizi onlarla bir masaya oturmağa ve bir tencereden yemek yemeğe zorladıkları zaman meydana çıkmaktadır.

Fakat, her ne olursa olsun, rus emigrasyonunun, faaliyetini tam bir sükûtle karşılamayı bizden talep etmeğe kimsenin hakkı yoktur. Bu faaliyet, esas itibarile, komünizmden ziyade, "Rusyanın parçalanması" idesine, yani bize karşı yapılmaktadır. Bu faaliyete bizim de az çok mukabele etmemiz gerekir.

Şunu bilmek lâzımdır ki, savaştan evvel rus emigrasyonu "separatistler" den pek de endişe etmiyor ve onlara aldırılmıyordu. Fakat, rus emigrasyonu, savaş içinde, Almanlar tarafından milli teşekküllere bahşedilen bazı imkânlar neticesinde, Milli Komitelerin, sabık harp esir ve mülteci kitlelerini gayet kolaylıkla kendi etraflarında ve istiklâl mefkûresi etrafında topladığını görünce, ancak o zaman, Ruslar, tehlike çanları çalmağa başladılar ve "separatizme" karşı savaş ilân ettiler.

"Separatizm", artık Vlasov komitesi için mühim bir dava haline gelmişti. Ve bu keyfiyet, ancak "komünizme karşı müşterek mücadele cephesini zayıflatmış" için değil, fakat "Rusyanın parçalanma tehlikesini taşıdığı" için mühim bir dava haline gelmiş bulunuyordu.

Batıda, yeni bir savaş takdirinde, Sovyet orduları erlerinin kitle halinde Batı müttefiklerinin tarafına geçeceklerini zannedenler büyük bir hataya düşüyorlar. Böyle bir şey, şimdiki "vlasovçılar" iddia ettikleri gibi, son savaşta da vukubulmamıştı. İlk ayların kitle halindeki esirleri, muazzam askeri hezimetin bir neticesi idi. Hiç bir kimse gönüllü olarak Almanlar tarafına geçtiğini iddia etmiyordu. Sorgu sırasında herkes aynı cevabı veriyordu: "Kuşatılmıştık, teslim olmak zarureti hasıl oldu". Bu hususta Stalinin oğlu Jakob'ın Almanlar tarafından radyoda neşredilen sorgusu karakteristiktir. Bunda da kat'i rolü "kuşatma" oynamıştı. Vlasovın kendisi de, gönül rızasıyla esarete düşmüş değildi.

Yeni savaş takdirinde, kitle halinde gönüllü teslimler daha az muhtemeldir. "Almanlara yapıkları yardım için" bir çoklarının maruz kaldıkları şiddet ve tazyiki, aynı zamanda, rus emigrasyonu da dahil, Rus halkının savaştan sonra müptelâ olduğu "milli gurur" hastalığının soviniist inkişafını ve bolşevik propagandaasının kudretini hesaba katmak gerektir.

Batı, ancak esir düşenlerden veya Sovyetler Birliğinin işgal edilecek bölgeler ahalisinden geniş yardım bekleyebilir. Bu takdirde, bilhassa, gayrı rus halklar büyük ehemmiyet kesbediyor. Son savaş kronolojisi bu vaziyeti bir çok olaylarla ispat etmektedir.

Böylelikle, Rusyanın parçalanması aleyhdarlarının yarattıkları efsaneler bir tarafa bırakılıp da, son savaşın tecrübeleri ve müspet olayları nazarı itibara alınırsa, rus ve gayrı rus halkların vahit cephesi, Sovyetler Birliğinde, bilhassa Rus halkının, bolşevizmin devrilmesine yardım edecek başlıca kuvvet olabileceğine dair kat'iyen teminat veremez. Bu böyle olunca, haricte gayrı ruslara bir takım uzlaşıcı temayüller aşılamaya ne lüzum vardır?

3. Bundan evvelki izahat, esas itibariyle, bu maddeye de cevap vermektedir. Gayrı rusların Ruslarla birlikte müsterek bir teşkilâta, bu anda mahut Bolşevik Aleyhdarı Mücadele Koordinasyon Merkezi'ne istirakleriyle, güya evvelden karar vermeme yolu yâni gayrı rus halkların millî davalarını açıkça tayin etmemeleri yolu, bolşevizme kat'i ezici darbeyi vurabilecek her hangi yapıcı gayretlerin birliğine götüreceği hakkında hayaller yaratılmak istenmektedir. Meselenin bu tarzda vaz edilmesi, gayrı rus halkların esas hedeflerini muğlalaştırarak, millî cephelerini zayıflattığı gibi, Sovyetler Birliği komünist aleyhdarı esas kadrolarını teşkil eden gayrı rus halkların geniş kitlelerini şaşırtmaktadır. Alman kumandanlığı bile, Alman orduları safında bulunan millî kit'alar arasında ideolojik çalışmalar için, yalnız basit bolşevizm aleyhdarlığının kati gelmediğini kabul etmek mecburiyetinde kalmıştı. Alman kumandanlığı siyaset idarecilerinden, millî kit'alara lüzumlu savaş ilhamı vermek için, millî kurtuluş parolasının daha sarîh ve acık bir tarzda düsturlaştırılmasını talep ediyordu.

"Bütün Rusya Müessesan Meclisinin kararını beklemeğe" amade bulunan gayrı ruslar, savaş zamanında da vardı. Fakat şunu da kaydetmek lâzımdır ki, Alman orduları safında yüz binlerce gayrı rus olduğu halde, o zaman bu gibi gayrı rusların sayısı bugüne nazaran çok azdı.

Bu tek tük insanların hepsi Vlasova iltihak ettiler. Bunlar, millî mefkûrelerine sadık yurttaşlarını Vlasov hareketine celbetmek için, güya Vlasov ordusuna airen kimselerin, Vlasovın müttefik kumandanlığıyla anlaşması olduğu için, Sovyetlere teslim edilmevecekleri hakkında propaganda yapıyorlardı.

Bugünkü "önceden karar vermemelerin" propagandası, onların güya hürriyeti elde etmek için, verâne yolun rus tesekkülleriyle müsterek faaliyette old.

uğu ve bunun haricinde kurtuluşun olmadığı iddiası harp içinde yapılan propagandayı hatırlatmaktadır. Niçin ihdas edilen bu şartlar içinde millî hislerimizi körleştiren bu gibi hayali iddialarla mücadele etmeyelim?

4. Esas itibarıyla bu mülâhaza doğrudur. Fakat bazı hallerde, "suçu hafifletici sebepler" vardır ki, bunu nazarı iti-

bara almak lâzımdır. Umumiyet itibarıyla ise, şu veya bu "millî"-komünistin hakkında son sözü, vaziyet müsait olur olmaz, halkın kendisi mahallinde söyleyecektir.

Diğer hususlardaki dileklere gelince, dergi yazı kurulu neşriyattaki boşlukları doldurmak için, lâzım gelen tedbirleri almaktadır.

Azerbaycanlılar arasında

NEVRUZ BAYRAMI ve SEÇİM

22 Martta Almanyanın Neu Ulm şehrinde bütün Garbî Almanyada yaşayan Azerî mültecilerinin iştirakiyle büyük bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıda Garbî Almanyadaki Azerbaycan mültecileri Komitesinin senelik seçimleri yapılmıştır.

Toplantı günü, kadim zamanlardan beri bir halk bayramı olarak tes'it edilen Nevruz bayramına tesadüf ettirilmiştir. Toplantıda, Azerilerden başka, misafir olarak, Bavyera Hükûmeti Mülteci İşleri Bakanlığı mümessili Bay Daininger, Şimali-Kafkasya Millî Komitesi Başkanı Bay A. Mağoma, başta Bay Vebhuadze olmak üzere, Almanyadaki Gürcü Siyasi Komitesi, Gürcü Kolonisi ve Gürcü Demokrat Birliği mümessilleri ve başta Ukrayna Millî Konseyi reis vekili Bay Bagriyanni olmak üzere muhtelif Ukrayna teşekkülleri mümessilleri bulunuyorlardı.

Garbî Almanyadaki Azerbaycan Mültecileri Komitesi ve Azerbaycan Kolonisi başkanı Bay Dr. Oroys toplantıyı açarak, Komitenin faaliyeti ve başardığı işler hakkında mufassal rapor verdi. Dr. Oroys, raporunu bitirirken, Komitenin eskiden olduğu gibi, şimdi de daha fazla mültecileri alâkadar eden işlerle — muhtaçlara maddî yardım temin etmek, başka memleketlere gidenlere her türlü yardımlarda bulunmak, yurttaşların men-

faatlerini müdafaa etmek ve saire gibi işlerle — uğraşacağını belirterek, gizli oy ile seçim yapılmasını teklif etti.

Bunun üzerine, başka bir kurulda azad olduklarını ileri sürerek seçime iştirakten imtina eden bir kaç kişi hariç, seçime geçildi. Gizli oyla yapılan seçim neticesinde Komitenin başkanlığına kahir ekseriyetle tekrar **Dr. Oroys**, azalığa, **Hasan Hasay**, Allahverdi Abbasoğlu, **Semran**, **M. Emircan**, yedek azalığa, **Muhtar Cafer**, **Sadık** ve **Nizam** seçildiler.

Bundan sonra, toplantıya iştirak eden bütün Azerilerle misafirleri bayram masasına davet edildiler. Bir taraftan yemek yeniyor, bir taraftan da tebrik nutukları söyleniyordu. İlk sözü, Azerileri Bavyera hükûmeti Mülteci İşleri Bakanı tarafından tebrik eden Bay Daininger söyledi. Daha sonra, Azerilere dostane hislerle hitap eden ve istiklallerini yeniden ihya etmek uğrunda yaptıkları mücadelede Azerilerle daima aynı safta bulunacaklarını belirten Ukrayna, Gürcüstan ve Şimali-Kafkasya mümessillerinin çok alkışlanan nutukları dinlendi.

Bayram, millî oyunlar, millî şarkılar arasında samimî bir hava ve neşe içinde geç vakitlere kadar devam etti.

AZERBAYCAN KÜLTÜR DERNEĞİNİN YILLIK KONGRESİ

Merkezi Ankarada bulunan Azerbaycan Kültür Derneğinin 5 nci yıllık kon-

gresi 8 Şubat 1952 tarihinde dernek merkezinde yapılmıştır.

Yönetim Kurulunun bir yıllık faaliyetini gösteren rapor okunmuş ve ittifakla alkışlar arasında kabul edilmiştir.

Gündemdeki diğer maddelerin müzakeresinden sonra seçimlere geçilmiş ve gizli oyla yapılan seçim neticesinde şu zevat seçilmiştir:

Yönetim Kuruluna: Resûl Unsal, Dr. Hamit Ataman, A. Vahap Yurtsever, Feyzi Aküzüm, Dr. Ahmet Yaşat, Askeri Aras, Hamdi Tokar.

Denetleme Kuruluna: Ali Esat Altınkaya, Kerim Öder, Kurban Biter.

Hayriyet Divanına: M. Ali Resuloğlu, Hüseyin Cencer, Dr. İbrahim Badal.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da, Derneğin fahri başkanlığına oybirliğiyle ve

alkışlar arasında Sayın Mehmed Emin Resulzade seçilmiştir.

Yeni Yönetim Kuruluna başarılar dileriz.

"AZERBAIJAN" DERGİSİ

Ankara'da Azerbaycan Kültür Derneği tarafından neşrolunan "Azerbaycan" dergisi birinci yılını tamamlayarak, ikinci neşir yılına girmiştir.

Daha netis ve olgunlaşmış bir şekilde intişar eden 1 Nisan tarihli nüshasında "Yusufbeyli Nasip Bey", "27 Nisan", "Mirza Feth-Ali ve Alfabe inkılabı", "Kasım Bey Zakir", "Azerbaycan musikişinin beşiği" ve saire bir çok yazı ve şiirler yayınlanmıştır.

İkinci neşir yılı münasebetiyle refikimizi tebrik eder, uzun ömürler dileriz.

Şimali Kafkasyalıların arasında

AVUSTRALYADA MATEM TOPLANTISI

Sovyet hükümetinin Çeçen-İnguş ve Karaçay-Balkarları topyekün imha etmesinin yıl dönümü münasebetiyle 23 Şubatta Avustralyanın Sidney şehrinde yaşayan Şimali-Kafkasyalıların davetlilerinin bir matem toplantısı olmuştur. Toplantı, Şimali-Kafkasya Milli Komitesinin mümessili Bay **Nanu Lakoba**'nın teşebbüsüyle ve bu münasebetle evini dindalarına tahsis eden ve toplantıyı Sovyet cinayetinin masum şehitlerinin ruhlarına ithafen Mevlûdu Şerif okuyan Pakistan vatandaşlarından Bay **Mehmet Afif**'in yakın iştirakiyle tertip edilmiştir.

Duadan sonra Bay Nanu Lakoba şu mevzuda bir nutuk söylemiştir:

"Sevgili kardeşlerim! Bugün buraya toplandığımızdan maksat, gaddar Sovyet hükümetinin Şimali-Kafkasya halkının bir kısmını teşkil eden Çeçen-İnguş, Ka-

raçay-Balkarların üzerinde ika ettiği korkunc cinayet gününü kaydetmek ve bedbaht şehitlerimizi anmaktır.

23 Şubat 1944 tarihi, bütün Şimali-Kafkasyalıların için her zaman bir karagün olacaktır. Aynı zamanda, cebir ve şiddet silâhı kızıldurdunun günü de olan bu tarihte, sevgili vatanımızda, erkek ve kız kardeşlerimiz kitle halinde imha ve tehcir edildiler. Çeçen-İnguş, Karaçay-Balkar bölgelerinin, kadın, çocuk, ihtiyar dahil, bütün ahalisi asla işlemedikleri bir cinayetle suçlandırılarak temerküz kamplarına gönderildiler.

Biz hiç bir zaman bu günü unutmaya-
cağız. Talih bize Sovyet ceheneminden kurtulmak ve demokrat dünyanın hürriyetlerinden istifade etmek imkânlarını verdi. Biz burada, Sovyet vatandaşlarının mahrum oldukları söz hürriyetinden istifade ederek bolşevizmin bütün fenalıklarını açıklamak ve SSCB'nin gerek bizim, gerek diğer halkların üzerinde

ika ettiği cinayetlerin hesabını sormak mecburiyetindeyiz.

Biz kızıl rus istibdadından kurtulmak istiyoruz.

Yaşasın Müstakil ve Birleşik Kafkasya!"

Toplantıyı müteakip, Şimali-Kafkasyalılar, gösterdiği yakın alaka ve yardımdan dolayı Bay Mehmet Afife bilhassa teşekkür etmişlerdir.

PATERSON'DA MATEM TOPLANTISI

23 Şubat, matem günü münasebetiyle New-York ve New-Jersey eyaletlerinde yaşayan Şimali-Kafkasyalılar toplantı tertip etmişlerdir. New-Jersey eyaletinin Paterson şehrindeki Cami'de evvelâ 1944 katliâmı kurbanlarının ruhlarına ithafen Mevlûdu Serif okunmuş, ondan sonra, Bay Selâhaddin Guşayın, Karacay-Balkar, Cecen-İngus, faciasına dair mufassal raporu dinlenmiştir.

Toplantının sonunda, Şimali-Kafkasya Millî Komitesi Amerika mümessili Bay Balo Bilâti Kafkasyanın mukadderatı mevzu bahis olduğu bir sırada bütün Şimali-Kafkasyalıların birleşmeleri zaruretiğini belirtmiştir.

Sayın Bay A. MAGOMA

Şimali-Kafkasya Millî Kom. Başkanı
Mühür

Sayın Başkan!

Fransadaki Şimali Kafkasyalılar arasından mütesebbis birgrup, Fransada yaşayan yurttaşlarımızı 15 Martta Pariste bir toplantıya davet etmiştir. Bu toplantıda, Fransada, Başkanı bulunduğunuz Şimali-Kafkasya Millî Komitesi Subesinin kurulmasına oybirliğiyle karar verilmiştir. Aynı toplantıda yapılan gizli seçim neticesinde Komite subesinin yönetim kuruluna aşağıdaki zevat seçilmiştir:

Başkan: P. Otpanoko; Başkan vekilleri: Hakul, Girey Hacı; Veznedar: T. Sidiko; Üyeler: İ. Psicbe, B. Karmen; Genel sekreter: B. Gazi Han.

Sizin siyasi faaliyetinizi tamamen tasvip eden Şimali-Kafkasya Millî Komitesi Subesi Prezidyumu, rehberlik ettiğiniz Komiteye ve size muvaffakiyetler temenni eder ve vatanımız istiklâlinin veniden ihyası uğrunda yapılan bu fedeli çalışmalarda davretlerinize daima yardım edeceğini bildirir.

Başkan: P. Otpanoko
Genel Sekreter: B. Gazi Han

Kaybettikleri istiklâl uğrunda, duyulmadık şerâit altında, gayrı müsavî kuvvetlerle yürüttükleri mücadele sonunda Kafkasya milletleri, nasipsiz hayatın kendilerine verdiği acı tecrübe ile, şu yegâne neticeye gelmişlerdir ki, her hangi Kafkasya milletinin hürriyet ve istiklâli bütün Kafkasyanın siyasi birliğiyle sıkı sıkıya bağlıdır.

Yalnız Birleşmiş Kafkasya Milletleridir ki, kendilerine hür ve müstakil bir hayat temin edebilirler.

Sabık Azerbaycan Millî Şura Reisi
Mehmed Emin Resulzade

Matbuata bir Nazar

STALİN FAZİLETSİZ BİR KUVVETE SAHIPTI

"Times of India" ismindeki Hind gazetesinin (Yeni Delhi, 12. 3. 53), Stalinin ölümü münasebetiyle yazdığına göre, Stalini dünyanın en ümaniter bir insanı gibi gösteren komünist sıtayışkâr propagandası, Sovyet diktatörünün, bütün dünyada sülhün takviyesi ve beşeriyetin kardeşliği için kullanabileceği kuvveti feci bir şekilde suistimal ettiğini gizliyor.

Hind gazetesi diyor ki, istibakde, belki de Stalinin en büyük faciasının stalinizmi yaratmış olduğu keyfiyetinin kabul edileceğidir. Yani: "Muayyen bir zaman zarfında inkişaf ederek, hakiki sosyalist cemiyeti haline gelebilecek bir şey, gizli polis ve mecburi iş kampları esasları üzerinde kurulan gaddar bir devlet kapitalizmine inkılâp etmiştir".

ALLAHIN CEZASI

Gottwald'ın ölümünü tefsir eden "Washington Post" gazetesi 16. 3. 53 tarihli nüshasındaki baş makalede şöyle diyor:

"Hemen Stalin'den sonra, Çekoslovakya diktatörünün ölümü, milletlerarası komünizm temelini biraz daha fazla sarsmaktadır. Çok muhtemeldir ki, Malenkov Moskovada mevkiini takviyeye çalıştığı bir sırada, Prag'da maneviyat bozucu iktidar mücadelesi ile karşılaşacaktır.

Aynı zamanda, her hangi bir komünist memleketinin Moskovadan ayrılmak şartıyla, Batı devletlerinden yardım ve mükemmel muamele görebileceğini ispat eden Yugoslavya hükümet başkanı Jarešal Tito'nun Londra seyahati de bedbaht peyk memleketlerinin huzursuzluklarını arttıracak mahiyettedir."

"New-York Times" gazetesi de Gottwald'ın ölümünü mevzubahs ederek şöyle yazıyor:

"Gottwald'ın, Jan Masarik'in ölümünde, doğrudan doğruya veya hilvasita oynadığı rolü hatırlayanlar, onun önemünü, onun hakettiği bir ceza gibi kabul edeceklerdir. Gottwald'ın 1948 Şubat darbeyi hükümetinde, ona yardım eden Rudolf Slanski ile diğer arkadaşlarını sehpaya gönderdikten sonra hemen ölmesi sayıyı hayret bir olaydır.

Bu münasebetle biz, hür dünyada, nasıl ağlamıyorsak, Çekoslovak halkı da istibdadın bu uysal silâhının ölümüne göz yaşı dökmemektedir. Fakat maalesef, Stalinin ölümü ile Moskovada kölelik nasıl sona ermediyse, Gottwald'ın ölümü de Prag'da komünist köleliğinin sonu demek değildir.

STALİN VE RUS HALKI

V. Yermilov isminde birisi "Akıl san'at dostu" isimli makalesinde ("Pravda", 15. 3. 53) şöyle diyor:

"Onun, büyük rus kültürüne, dünyanın en ileri edebiyatı olan kudretli rus edebiyatına karşı hususi sevgisi ve hürmeti vardı. Büyük Rus milletinin manevî zenginliği ve kuvvetinin ifadesi olan rus kültürü büyük adamlarının Stalin tarafından takdiri hiç bir zaman hafızalardan silinmeyecektir. Kardeş Sovyet halkları ailesi içinde, en ileri halk olarak, Rus halkının Stalince akılâne takdiri hiç bir zaman unutulmayacaktır. O bize, rus büyüklüğünü, rus keskin aklını, rus sabır ve metanetini, kudretli rus milli karakterini, Rusun, büyük küçük her milletin bütün hususiyetlerini hürmet ve sevgiyle karşılama kabiliyetini, daha derinden sevmeyi ve takdir etmeği öğretti".

Asya ve Avrupa'nın bir çok devletlerini Rusyanın boyunduruğu altına sokan Stalini sitayişkar yazılarla terennüm eden "Pravda" kendinden geçerek, bu milletlerin hususiyetlerinden hiç bir iz kalmadığını unutmaktadır. Onların hepsi Sovyet emperyalizminin bir tek kazanı içinde kaynatılmıştır.

TACİKİSTANIN BAYRAĞI

21. 3. 53 tarihli "Pravda" gazetesinin verdiği habere göre, Tacikistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Yüksek Şurası Prezidyumu yeni bir devlet bayrağı kabul etmiştir.

Bayrak, ufki olmak üzere, yarısı kırmızı, beşte biri beyaz ve beşte biri yeşildir. Kırmızı rengin üzerinde yaldızlı orak çekiçle beş köşeli yine yaldızlı yıldız vardır.

Bu geciken devlet bayrağı artık kimseyi aldatamaz. Herkez biliyor ki, bu bayrağın altında Tacik halkının ve bütün Türkistanın tarihini ve milli kültürünü tahrif eden Sovyet hükümetinin aynı "ideolojik faaliyeti devam edecektir.

SOVYETLEŞTİRİLMİŞ KAFKASYADA

— Sovyet propagandası, Sovyetler Birliğinde olup bitenlerle çok zaman tezat halindedir. Son zamanlarda Sovyet propagandası, Sovyetler Birliğinde din takibatına son verildiğine ve ibadetin tamamile serbest bırakıldığına dair reklâmlarla doludur. Bu türlü propaganda bilhassa müslüman memleketlerinde yapılmaktadır.

Fakat gerçek vaziyet hiç de öyle değildir. Sovyetler Birliğinde din aleyhdarı propagandaya bütün parti ve devlet organlarının yardımıyla hızla devam edilmektedir. Meselâ: Azerbaycanda, Azer-

baycan Komünist Gençliği (komsomol) teşkilâtı sekreteri Hacıyof, Bakû'de Rus dilinde intişar eden "Bakinskiy Baboçiy" (3. 12. 52) gazetesinde, gençlik arasında din aleyhinde propagandanın kuvvetlenmesine ve "din adamlarının zararci faaliyetine" mani olunmasına ehemmiyet verilmesini talep etmektedir. Mümaileyh, Azerbaycanın müslüman ahali arasında din aleyhdarı propagandanın zayıf olduğunu ve ragbet görmediğini kaydetmektedir.

— Ercmenistanda rusça intişar eden "Komunist" gazetesi (26. 12. 52), Ermenistan da Kolhoz gelirlerinin doğru dü-rüst dağıtılmadığından şikâyet etmektedir. Gazete, her şeyden evvel, devlet teslimatının yapılması, vergi ve cezaların tarhi lüzumu üzerinde durmaktadır. Ondan sonra, istihsalâtın artırılması ve sermayenin genişletilmesi için lâzım gelen ihtiyatlar ayrılmalıdır. Kolhozculara gelince, onların, yukarıda mevzubahs bütün ihtiyaçlar giderildikten sonra, arta kalanını almaları icap eder. Aynı zamanda, "gelirin" tevziatı, sıkı bir kontrol altında, "iş günlerine" göre yapılmalıdır.

— "Bakinskiy Raboçiy" gazetesinin (9. 12. 53) haber verdiğine göre, Gence'deki tuğla fabrikası yüzde 50—60 iskarta mal çıkarmaktadır. Geçen yılın Kasım ayında, 1952 yılı istihsalât plânının ancak yüzde 70 ikmal edilmiş ve 1.500.000 tuğlanın işe yaramadığı tesbit edilmiştir.

MISIR CUMHURİYET OLACAKTIR

AP ajansının 25 martta Kahireden verdiği habere göre, sabık başbakanlardan ve şimdi 50 kişilik bir heyetin başında Mısırın yeni anayasasını hazırlayan Ali Mahir, 3 yıllık bir devreden sonra, Mısırın parlamanter bir cumhuriyet ilân edilmesinin çok muhtemel olduğunu söylemiştir.

MUHTELİF HABERLER

SOVYETLER BİRLİĞİNDE AFFI UMUMİ

Sovyet radyosunun haber verdiğine göre, yeni Sovyet hükümeti, Sovyetler Birliği Yüksek Şurası namına beş yıldan aşağı hapis cezasına çarptırılan mahkûmlara umumî af ilân etmiştir. Beş yıldan fazla hapis cezası alanların cezaları yarıya indirilmektedir. 18 yaşından aşağı olan kimselerin hepsi af edilmiştir. Bundan başka, affı umumiden, 55 yaşından yukarı erkekler, 50 yaşından yukarı kadınlar, hamile kadınlar ve 10 yaşına kadar çocukları olan kadınlar da istifade etmektedirler.

"Askerî suçlularla", muhtelif cins siyasi mahkûmlar mezkûr affı umumiden istifade edemiyorlar.

Hic şüphe yok ki, yeni Moskof hükümeti tarafından ilân edilen bu "affı umumî", Lenin ilmine göre "nefes almak" için yapılan bir taktikten ibarettir.

Affi umumî'nin münderecatı dikkatle okunacak olursa, onun propaganda mahiyeti ve münderecatının boşluğu derhal göze çarpmaktadır. "Askerî suçlular" ve "muhtelif cins siyasi mahkûmlar" cümlesiyle, bu affı umumî sıfıra münce olmaktadır.

Şunu unutmamak lazımdır ki, korkunç sovyet temerküz kamplarında bulunan 15 milyon mahkûmun yüzde 90'ını "askerî suçlular" ve "muhtelif cins siyasi mahkûmlar" teşkil etmektedir.

Açlığın tesiriyle Kolhoz tarlalarından başak toplayan ("sosyalist mülkiyetin çalınması") zavallı kolhozcu bile siyasi mahkûmdur! Bunların hepsi Sovyet zindanlarında ızdırıp çekmeğe devam edecekler.

Şüphesiz, bir kısım insanlar hapisane ve temerküz kamplarından çıkacak, fa-

kat bunlar, bir takım sabıkahlar ve belki de çocuklarla, hamile kadınlardır.

Başkaca bir değişiklik mevzu bahis değildir.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KURULUNDA

13 Martta Amerika Birleşik Devletlerinin Birleşmiş Milletler Kurulundaki mümessili H. K. Lodge demıştır ki, Amerika Birleşik Devletlerinin kanaati, Asya halklarının tam manasiyle "istedikleri gibi yaşamak ve inkişaf etmek" hakkına malik oldukları merkezindedir.

Lodge'in bu beyanatı, Sovyetler Birliği mümessili Vişinski'nin, Amerika "nasıl olsa Asyayı kaybedecektir", tarzındaki sözlerine cevap teşkil etmektedir. Lodge demıştır ki, bu hayret verici sözler, "benimle onun insanlık hakkındaki düşüncelerimiz arasında ne derin bir uçurum olduğunu anlamak imkânını vermiştir". Lodge sözlerine şöyle devam demıştır:

"Amerika Birleşik Devletleri Asyayı istilâ etmek hedefini gütmeyişi gibi, başka memleketlerin de Asyayı kazanıp kaybedebilecekleri köleler diyarı olduğunu asla aklına getirmemişti. Bizim kanaatımıza göre Asya halkları, Amerikan veya diğer bütün halklar gibi, tam manasiyle istedikleri gibi yaşamak ve inkişaf etmek haklarına haizdirler.

Eğer Sovyetler Asya hakkında her hangi bir siyasi oyunda kazanılabilecek bir mükâfat gibi konuşmayup, bizim Asya halklarına, hastalıkla mücadele, bataklıkların kurutulması, çöllerin sulanarak gıda maddelerinin artırılması hedefini güden iktisadi ve teknik yardım programımıza katılsalardı, bu, bütün dünyada sulhun tesisi için atılmış büyük bir adım teşkil ederdi".

KOMÜNİST LİDERLERİ SOVYETLER BİRLİĞİNE GİTMekten SE HAPİSHANEYİ TERCİH EDİYORLAR

Bilindiği gibi Amerikan mahkemesi, Amerikan komünistlerinin 13 liderini mühtelif müddetlerle hapis cezasına mahkûm etmiştir. Amerikalı hâkim mahkûm olanlara, ya hapis müddetlerini hapishanede geçirmeğe veya uzun zamandan beri propagandasını yaptıkları Sovyetler Birliğine giderek, orada "hür ve mesul yaşamalarını" teklif etmiştir.

Amerikan müteakillerinin en büyük birliği mahkûmlara, "kurulmuş sosyalizm" memleketinde cennet hayatı geçirmelerine yardım etmek için, Sovyetler Birliğine kadar yol paralarını ödeyeceğini bildirmiştir.

Fakat, 13 komünist lideri oybirliği ile ve kat'i olarak Sovyetler Birliğine gitmeği reddetmişlerdir. Bunlar Amerikan hapishanesini, Sovyetler Birliği hür hayatına tercih etmişlerdir.

Moskof ajanlarının yalan propagandasının toyasını meydana çıkarmak için, gayet basit bir usul bulan Amerikan hâkimi şayanı şükrandır.

Başka memleketlerin hâkimleri de aynı usulü tatbik etmekle, kendi komünistlerinin haince faaliyetlerini kolaylıkla meydana koyabileceklerdir.

İTALYAN HAPİSHANESİ DAHA İYİDİR...

Geçen yıl baltalama faaliyetinden dolayı İtalyanın ileri gelen komünistlerinden Masenso isminde birisi 3 yıl hapis cezasına mahkûm edilmişti. Masenso her nasılsa yolunu bularak hapishaneden kaçmış ve inanmış bir komünist olması dolayısıyla "halk demokrasisi" memleketi Çekoslovakya'ya sığınmağa muvaffak olmuştu.

Fakat, "sosyalizm" memleketinde, kısa bir müddet yaşadıkdan sonra, Masen-

so'nun komünist sarhoşluğu birden bire geçmiş ve bu sefer soluğu Avusturyada almıştır. Orada müttefik makamlara müracaat eden Masenso 3 yıllık hapishane cezasını memleketinde geçirmek için, İtalyaya gönderilmesini rica etmiştir.

Komünist lideri, İtalyan hapishanesinin "halk demokrasisi" memleketindeki "hür" hayattan daha iyi olduğunu itiraf etmiştir.

ÇOCUKLARIN AHLAKINI BOZANLAR

Prağ dâvası cereyan ettiği sırada, suçlulardan birinin 14 yaşındaki oğlu Freyka mahkeme savcısına bir mektup göndererek babasının idamını istemiştir.

Çocuk şöyle yazmıştı: "Babamın idam cezasına mahkûm edilmesini talep ediyorum. Ancak şimdi anlıyorum ki, bu adamda ne his, ne de haysiyet vardır"...

Şimdi radyonun haber verdiğine göre bu bedbaht çocuk intihar etmiştir. NKVD memurlarının tazyikile mezkûr mektubu imzalayan çocuk vicdan azabı çekerek kendisine kıymıştır.

O zaman, başka bir suçlunun karısı da, aynı mahkemeye kocasının idamını talep eden bir mektup göndermişti.

Onun çektiği ruhi işkenceyi de bir Allah bilir.

K. I. K MUMESSİLLERİNİN AMİRAL STİVENS İLE MÜLAKATLARI

17 Martta Kafkasya İstiklâl Komitesi mümessilleri A. Magoma (Şimali-Kafkasya), R. Gabasvili (Gürcüstan) ve Dr. H. Oroys (Azerbaycan), Amerikan Komitesi Başkanı Amiral Stivens'in daveti üzerine kendisiyle bir görüşme yapmışlardır. Bu görüşmede Bolşevik alçaydarı müsterek cephesinin kurulması meselesi etrafında fikir teatisinde bulunulmuştur.